

ለጌታ - የተገዛህ ሁን

የክብር ንጉሥን በማወቅና በማገልገል ሐሜት አድርግ
፤

ጽሑፍ፡ - ዋረን ደብልዩ ዌርዝቢ

ትርጉም፡ ገርማዊ

እርማት፡ - ዐቢይ ደምሴና ኃይሌ ጀናይ

Copyright © 1995 by SIM, Addis Ababa, Ethiopia.
Originally published in English under the title of BE LOYAL.
Copyright © 1980 by SP Publications, Inc., Wheaton, Illinois
USA. All rights reserved.

መግ ቢ ያ

«የማቴዎስ ወንጌል» በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ዘንድ፣ ከተቀሩት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት የላቀ የክርስትና እምነት ሰነድ በመባል ሲጠራ ኖሯል። ይህ መጽሐፍ በቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከሁሉም በላይ በስፋት ይነበብና ይጠቀስ እንደ ነበር የታሪክ ጸሐፊዎች መረጃ ያረጋግጥልናል። አራቱም ወንጌላት አስፈላጊዎቻችን ሲሆኑ፣ ማቴዎስ ግን የመጀመሪያውን ረድፍ የያዘው ያለ ምክንያት አይደለም።

ይህ መጽሐፍ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ንጉሥ አድርጎ በሚያቀርበው በማቴዎስ ወንጌል ላይ የተመሠረተ የትንታኔ ዘገባ ነው። ምንም እንኳ አስፈላጊዎቹን ምንባቦችና «ችግር የሚታይባቸውን ክልሎች» በሙሉ ለመዳሰስ የሞከርሁ ብሆንም፣ ዳሩ ግን ዝርዝር ማብራሪያዎችን ያቀፈ አይደለም። በቦታ ውስንነት የተነሣ የተለያዩ አመለካከቶችን ጠቃሚና ጎጂ ገጽታዎችን ከማንጸባረቅ ታቅቤአለሁ። በተረፈ ግን ማቴዎስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስና ስለ አገልግሎቱ ሊያስተላልፍልን የፈለገውን እውነት ሁሉ በተቻለኝ መጠን ለማቅረብ ሞክራለሁ። ምናልባትም በዚህ ሙከራዬ ከአንተ አቋም ጋር የማይስማማ አሳብ ያቀረብሁኝ ብሆን እንኳን ቢያንስ ላስቀይምህ ፈልጌ አለመሆኑን እንደምትረዳልኝ እተማመናለሁ።

በዚህ እጅግ ጠቃሚ በሆነው መጽሐፍ ላይ የምናደርገው ጥናት፣ የነገሥታት ንጉሥ ለሆነው ለኢየሱስ ክርስቶስ የጠለቀ ፍቅርና ታማኝነት ይኖረን ዘንድ እንዲመራን እመኛለሁ።

ዋረን ደብልዩ ዌርዝቢ።

መግቢያ	
1. እነሆ የምሥራች	1
2. የንጉሡ መወለድ (ማቴዎስ 1-2)	9
3. የንጉሡ የነጋሢነት ማስረጃዎች (ማቴዎስ 3-4)	18
4. የንጉሡ መመሪያዎች፡ - እውነተኛው ጽድቅ (ማቴዎስ 5)	29
5. የንጉሡ መመሪያዎች፡ - እውነተኛው አምልኮ (ማቴዎስ 6) ...	40
6. የንጉሡ መመሪያዎች፡ - እውነተኛው ፍርድ (ማቴዎስ 7)	50
7. የንጉሡ ሥልጣን (ማቴዎስ 8-9)	59
8. የንጉሡ አምባሳደሮች (ማቴዎስ 10)	70
9. የንጉሡ ግጭቶች (ማቴዎስ 11-12)	80
10. የንጉሡ ምሥጢሮች (ማቴዎስ 13)	91
11. የንጉሡ መገለል (ማቴዎስ 14)	102
12. የንጉሡ አሳቢነት (ማቴዎስ 15)	113
13. የንጉሡ አስገራሚነት (ማቴዎስ 16)	121
14. የንጉሡ ክብር (ማቴዎስ 17)	131
15. የንጉሡ ተግዣጽ (ማቴዎስ 18)	140
16. የንጉሡ ትእዛዝ (ማቴዎስ 19፡ 1-15)	151
17. ንጉሡ የሚፈልጋቸው መስፈርቶች(ማቴዎስ 19፡ 16-20፡ 34)	160
18. የንጉሡ ፍርዶች (ማቴዎስ 21፡ 1-22፡ 14)	169
19. የንጉሡ መከላከያ (ማቴዎስ 22፡ 15-46)	178
20. የንጉሡ ውግዘት (ማቴዎስ 23)	186
21. የንጉሡ መመለስ - ክፍል 1 (ማቴዎስ 24፡ 1-44)	195
22. የንጉሡ መመለስ - ክፍል 2 (ማቴዎስ 24፡ 45-25፡ 46) ..	204
23. የንጉሡ ዝግጅት (ማቴዎስ 26፡ 1-56)	213
24. የንጉሡ በችሎት ፊት መቅረብ (ማቴዎስ 26፡ 57-27፡ 26)	223
25. የንጉሡ ሥቃይና ሞት (ማቴዎስ 27፡ 27-66)	231
26. የንጉሡ ድል (ማቴዎስ 28)	238

1
እነሆ፥ የምሥራች!

ኢየሱስ ወደ ሰማይ ተመልሶ ካረገ ከሃያ ወይም ሠላሳ ዓመታት በኋላ፥ ማቴዎስ የሚባል አይሁዳዊ ደቀ መዝሙር በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ አንድ መጽሐፍ ጻፈ። ይህም መጽሐፍ ዛሬ «የማቴዎስ ወንጌል» ብለን የምንጠራው ነው።

ከአራቱ ወንጌላት ውስጥ በየትኛውም ስፍራ ቢሆን፥ ማቴዎስ ከራሱ የተናገረው አንድ ቃል እንኳ ተጠቅሶ አናገኝም። ይሁንና በራሱ ወንጌል ውስጥ፥ የኢየሱስ ክርስቶስን ቃላትና ተግባራት፡- «የዳዊት ልጅ የአብርሃም ልጅ» (ማቴ. 1፡1) እያለ ይገልጽልናል። ማቴዎስ የጻፈው ስለ ራሱ ሊነግረን አልነበረም። ስለዚህ እስኪ በቅድሚያ ከእርሱና ከጻፈው መጽሐፍ ጋር ቀረብ ብለን እንተዋወቅ። ይህንን ካደረግን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንድናውቅ የፈለገውን ሁሉ ለመማር እንችላለን።

የወንጌሉን መልእክት በመጻፍ ሂደት ውስጥ፥ መንፈስ ቅዱስ ሦስት አስፈላጊ ተግባራትን ለማሟላት በማቴዎስ ተጠቅሞአል።

ድልድይ ሠራው፡- አንድን አዲስ መጽሐፍ አስተዋውቋል

ይህም መጽሐፍ አዲስ ኪዳን ነው። አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ አንባቢ ከሚልክያስ ወደ ማርቆስ፥ ወይም ወደ ሐዋርያት ሥራ፥ ወይም ወደ ሮሜ ሰዎች ቢዘል፥ ግራ መጋባቱ የማይቀር ነው። ከብሉይ ኪዳን ወደ አዲስ ኪዳን የሚያሻግረን ድልድይ የማቴዎስ ወንጌል ነው።

በዘፍጥረት 5፡1 የብሉይ ኪዳን ዋና አሳብ ተሰጥቶአል፡- «የአዳም የትውልዱ መጽሐፍ ይህ ነው» በሚል ተሰጥቶአል። ብሉይ ኪዳን «የአዳምን ቤተሰብ» ታሪክ የሚያቀርብልን ሲሆን፥ ያም ታሪክ በእርግጥም አሳዛኝ ነው። እግዚአብሔር ሰውን በራሱ አምሳል ፈጥሮታል፤ ይሁንና ሰው በኃጢአቱ ምክንያት ያንኑ አምሳል አበላሸ። ከዚያም ሰው «ትክክለኛ ቅጂዎቹን ወይም በአምሳሉ» ልጆችን አስገኘ (ዘፍ. 5፡3)። እነዚህም ልጆች እንደ ወላጆቻቸው ኃጢአተኞች ሆነው ተገኙ። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኘውን የትኛውንም ክፍል ብትመለከት ኃጢአትና ኃጢአተኞች ያጋጥሙሃል።

ዳሩ ግን አዲስ ኪዳን «የኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ መጽሐፍ» ነው (ማቴ. 1፡1)። ኢየሱስ የመጨረሻው አዳም ሲሆን (1ኛ ቆሮ. 15፡45)፥ ወደ ምድር የመጣው «የአዳምን ትውልዶች» ለማዳን ነበር። (በነገራችን ላይ፥ እኔና አንተም በዚህ ምድብ ውስጥ እንጠቃለላለን።)

ያለምርጫችን በአዳም ትውልዶች ውስጥ ተወልደናል፤ ይህም ኃጢአተኞች አደረገን። ይሁንና በእምነት ምርጫ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ትውልድ ውስጥ ልንወለድና የእግዚአብሔር ልጆች ልንሆን እንችላለን።

በዘፍጥረት 5 ውስጥ በሚገኘው የትውልድ ታሪክ ውስጥ፡ «ሞተም» የሚለውን ተደጋጋሚ ሐረግ ስታነብ፤ የእድሩ ጥሩምባ ነፈ፡- «እገሌ ሞቷል ለቀብር ሥነ-ሥርዓት ውጡ» ብሎ ድምፅ እንደሚያሰማ ዓይነት በአእምሮህ ውስጥ ያስተጋባል። ብሉይ ኪዳን «የኃጢአት ዋጋ ሞት ነው» (ሮሜ 6:23) የሚለውን እውነታ የሚያብራራ ሲሆን፤ ዳሩ ግን ወደ አዲስ ኪዳን ስንመለስ፤ የመጀመሪያው የትውልድ ታሪክ ያተኮረው በልደት ላይ እንጂ በሞት ላይ እንዳልሆነ እናያለን። የአዲስ ኪዳን መልእክት «የእግዚአብሔር ስጦታ ግን በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን የዘላለም ሕይወት ነው» (ሮሜ 6:23) የሚል ነው።

ብሉይ ኪዳን የተስፋ ቃል መጽሐፍ ሲሆን፤ አዲስ ኪዳን ግን የፍጻሜ መጽሐፍ ነው። (በእርግጥ በአዲስ ኪዳን ውስጥም በርካታና ግሩም የተስፋ ቃላት አሉ። ዳሩ ግን የእኔ አባባል እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ አጋማሽ በተለይ ያተኮረበትን ነጥብ በማስመልከት ነው።) ከዘፍጥረት 3:15 ጀምሮ፤ እግዚአብሔር አዳኝን እንደሚያመጣ የተስፋ ቃል ሰጥቷል፤ የተስፋ ቃሉም በክርስቶስ ተፈጽሟል። «ተፈጸመ» የሚለው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ከምንመለከታቸው ቁልፍ ቃላት አንዱ ሲሆን፤ 15 ጊዜ ያህል ተጠቅሶ ይገኛል።

የዚህ ወንጌል አንደኛ ዓላማ፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ስለ መሢሐ የተነገሩት የተስፋ ቃላት በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጻሚነት እንዳገኙ ማሳየት ነው። በቤተሰብም መወለዱ ኢሳይያስ 7:14ን ፈጸመው (ማቴ. 1:22-23)። ኢየሱስ ክርስቶስ ከሄሮድስ እንዲያመልጥ ወደ ግብፅ ተወስደ፤ ያም ሆሴዕ 11:1ን ፈጸመው (ማቴ. 2:14-15)። ዮሴፍና ቤተሰቡ ከግብፅ ተመልሶ በናዝሬት ለመስፈር መወሰኑ፤ በርካታ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶችን ከዳር አድርጏል (ማቴ. 2:22-23)። ማቴዎስ በወንጌሉ ውስጥ ቢያንስ 129 ጥቅሶችን ወይም ማጣቀሻዎችን ከብሉይ ኪዳን ውስጥ አቅርቧል። የመልእክቱ ተቀዳሚ ዓላማ ኢየሱስ ክርስቶስ ተስፋ የተገባላቸው መሢሕ መሆኑን ለአይሁድ አንባቢዎቹ ማሳየት ነበር።

የሕይወት ታሪክ ጸሐፊው፡ -አንድ አዲስ ንጉሥ አስተዋውቋል።

በአሁኑ ዘመን ከምንከተለው የሕይወት ታሪክ አጻጻፍ ስልት አኳያ ስንገመግግባቸው ከአራቱ ወንጌላት ውስጥ ማንኛቸውም የሕይወት ታሪክ ዘጋቢ አይደሉም። እንዲያውም፤ እራሱ ሐዋርያው ዮሐንስ እንኳ ሙሉው የኢየሱስ የሕይወት ታሪክ ሊጻፍ እንደማይቻል ተናግሯል (ዮሐ.

21:25)። በየትኛውም ወንጌል ውስጥ ያልተጠቀሱና የኢየሱስን ምድራዊ ሕይወት የሚያመለክቱ በርካታ ዝርዝር ጉዳዮች አሉ።

አራቱ ወንጌላት በየግላቸው የሚያተኩሩባቸው ጉዳዮች አሉ። የማቴዎስ መጽሐፍ «የንጉሡ ወንጌል» በመባል ሲታወቅ፤ የተጻፈውም ለአይሁዶች ነበር። የማርቆስ ወንጌል «የአገልጋዩ ወንጌል» ሲሆን፤ የሮም አንባቢዎችን ለማስተማር የተጻፈ ነው። ሉቃስ በዋናነት ተደራሲያን ያደረጋቸው ግሪኮችን ሲሆን፤ ኢየሱስን ፍጹም «የሰው ልጅ» አድርጎ አቅርቧል። የዮሐንስ እይታ ደግሞ ለሁሉም ሰው ሲሆን፤ መልእክቱም «እነሆ የእግዚአብሔር ልጅ» የሚል ነበር። አንድ ወንጌል ብቻውን ጠቅላላውን ታሪክ እግዚአብሔር እንመለከተው ዘንድ በሚሻው መንገድ አሟልቶ አያቀርብልንም። ዳሩ ግን እነዚህን አራት የወንጌል ዘገባዎች አንድ ላይ ስናያይዛቸው፤ የጌታችንን አካልና ተግባር የሚያመለክት ስብስብ ሥዕል እናገኛለን።

ማቴዎስ በድርጊቶች አፈጻጸም ምዝገባ የተካነበት ስለነበረ፤ የጌታችንን ሕይወትና አገልግሎት አስመልክቶ በግሩም ሁኔታ የተዋቀረ ዘገባ ያቀርብልናል። መጽሐፉ «ማድረግ» እና «ማስተማር» በሚፈራረቅባቸው በ10 ክፍሎች ሊከፈል ይችላል። እያንዳንዱ የማስተማርያ ክፍል «ኢየሱስ ይህን ነገር በጨረሰ ጊዜ» በሚል ወይም በሌላ ተመሳሳይ የመሸጋገሪያ ዐረፍተ ነገር ይጠቃለላል። ምዕራፎቹ እንደሚከተለው ሊከፋፈሉ ይችላሉ፡-

ትረካ	ትምህርት	ሽግግር
1-4	5-7	7:28
8:1-9:34	9:35-10:42	11:1
11:2-12:50	13:1-52	13:53
13:53-17:27	18:1-35	19:1
19:1-23:39	24:1-25:46	26:1

26:1-28:20 (የሕማማት ትረካ)

ማቴዎስ ኢየሱስን እንደ አድራጊና አስተማሪ አድርጎ ይገልጻል። ቢያንስ 20 የኢየሱስን ግልጽ ተአምራትና 6 ዐበይት መልእክቶችን ዘግቧል፡- የተራራው ስብከት (ምዕ. 5-7)፤ ለሐዋርያት የተሰጠ ኃላፊነት (ምዕ. 10)፤ የመንግሥተ-ሰማያት ምሳሌዎች (ምዕ. 13)፤ በይቅርታ ላይ የተሰጠው ትምህርት (ምዕ. 18)፤ በፈሪሳውያን ላይ

የተሰነዘረ ነቀፋ (ምዕ. 23)፥ እንዲሁም በደብረ ዘይት ተራራ ላይ የተሰጡ ትንቢታዊ መልእክቶች (ምዕ. 24-25)። የዚህ መጽሐፍ ቢያንስ 60 በመቶው በኢየሱስ ትምህርቶች ላይ ያተኮረ ነው።

ማቴዎስ በእግዚአብሔር መንግሥት ላይ እንደሚያተኩር ልብ በል። በብሉይ ኪዳን፥ የአይሁድ ሕዝብ በምድር ላይ ያለው የእግዚአብሔር መንግሥት ነበር፡- «እናንተም የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ» (ዘጸ. 19:6)። በኢየሱስ ዘመን ደግሞ፥ ብዙው ሕዝብ ከሮማዊ እስራት የሚያላቅቃቸውና የእስራኤልን የክበረ መንግሥት ደግሞ ለመመሥረት የሚችል ከእግዚአብሔር የተላከ ነፃ-አውጪ እንደሚመጣላቸው ይጠባበቁ ነበር።

የሰማዩ መንግሥት መልእክት በመጀመሪያ የተሰበከው በመጥምቁ ዮሐንስ ነበር (ማቴ. 3:1-2)። ጌታችንም ይህንን መልእክት በአገልግሎቱ መጀመሪያ አካባቢ ሰብኳል (ማቴ. 4:23)። አሥራ ሁለቱንም ሐዋርያት ከዚሁ መልእክት ጋር ልኮአቸዋል (ማቴ. 10:1-7)።

ይሁንና የመንግሥቱ የምሥራች ገዥውን በመቀበል ብቻ የተወሰነ ሳይሆን፥ የሕዝቡን ሥነ-ምግባራዊና መንፈሳዊ ምላሽም ይጠይቅ ነበር። መጥምቁ ዮሐንስ የንስሐ ጥሪ አድርጓል። እንደዚሁም ኢየሱስ፥ የእርሱ መምጣት ሮምን ለመቆጣጠር ሳይሆን፥ ዳሩ ግን በእርሱ የሚታመኑትን ሰዎች ልብና ሕይወት ለመለወጥ መሆኑን ግልጽ አድርጓል። ኢየሱስ ወደ መንግሥቱ ክብር ከመግባቱ በፊት የመስቀሉን መከራ መታገሥ ነበረበት።

እስቲ እዚህ ላይ የማቴዎስን ወንጌል አስተዋጽኦ እንመልከት። ይህ አስተዋጽኦ የንጉሡ የኢየሱስ ክርስቶስ የሕይወት ታሪክ በዚህ ወንጌል ውስጥ የቀረበበትን መልክ ለመረዳት ያስችለናል።

1. ስለ ንጉሡ የተሰጠ መግለጫ፡ ምዕራፍ 1-10

ሀ. ስብእና ው፡ 1-4

ለ. መመሪያዎቹ፡ 5-7

መ. ኃይሉ፡ 8-10

(ማስታወሻ፡ በዚህ የአገልግሎት ጊዜ መልእክቱ «የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለች» የሚል ነበር [3:2፤ 4:17፤ 10:7]።)

2. በንጉሡ ላይ የተነሣሣው ዓመፅ፡ ምዕራፍ 11-13

ሀ. መልእክተኛው ተቀባይነትን አጣ፡ 11:1-19

ለ. ሰዎች ሥራዎቹን ካዱ፡ 11:20-30

ሐ. መመሪያዎቹ ሳይፈጸሙ ቀሩ፡ 12:1-21

መ. ጥቃት (ተቃውሞ) ደረሰበት: 12:22-50

ሠ. ውጤት: - «የመንግሥቱ ምሥጢራት»: 13

3. የንጉሡ ራሱን ማግለል መፈለግ: ምዕራፍ 14-20

(ጌታ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር የተወሰነ ጊዜ ለማሳለፍ ከሕዝቡ ተለይቶ ይሄዳል።)

ሀ. ከጴጥሮስ ንስሐ በፊት: 14:1-16:12

ለ. የጴጥሮስ መረዳት: 16:13-28

(ለመጀመሪያ ጊዜ ስለ መስቀል ሞቱ ተናገረ: 16:21)

መ. ከጴጥሮስ መረዳት በኋላ: 17:1-20:34

(ለሁለተኛ ጊዜ ስለ መስቀል ሞቱ ተናገረ: 17:22።)

(ለሦስተኛ ጊዜ ስለ መስቀል ሞቱ ተናገረ: 20:17-19)

4. የንጉሡ ተቀባይነት ማጣት: ምዕራፍ 21-27

(«የእግዚአብሔር መንግሥት ከእናንተ ትወሰዳለች ...» 21:43)

ሀ. እንደ ንጉሥነቱ በአደባባይ ላይ መታየቱ: 21:1-16

ለ. ከገዢዎች ጋር መጋጨቱ: 21:17-23:39

መ. ትንቢታዊ መልእክቱ: 24-25

ሠ. መሠቃየቱና መሞቱ: 26-27

5. የንጉሡ ትንሣኤ: ምዕራፍ 28

ስለዚህ ወንጌል አንድ ተጨማሪ ቃል ለማከል እሻለሁ። ማቴዎስ የጻፈው የድርጊቶችን የጊዜ ቅደም ተከተል ጠብቆ ሳይሆን ለወቅታዊ ጉዳዮች ቅድሚያ በመስጠት ነው። ለምሳሌ በወንጌሉ ትረካ ውስጥ በሚኖራቸው ታሪካዊ ቅደም ተከተል በማስቀመጥ ምትክ፣ በምዕራፍ 8-9 ውስጥ አሥር ተአምራትን በማከታተል አስፍሯል። በሌላ በኩል ደግሞ ጨርሶውንም ያልተጠቀሱ ክስተቶች ነበሩ። የወንጌላትን መልካም አንድነት ስናጤነው፣ ማቴዎስ ከሌሎቹ ሦስት የወንጌል ጸሐፊዎች ጋር ባይቃረንም የራሱን የአጻጻፍ መንገድ እንደተከተለ ለመመልከት እንችላለን።

ማቴዎስ አንድን አዲስ መጽሐፍ፣ አዲስ ኪዳንን ያስተዋወቀ ድልድይ ሠሪ እና አንድን አዲስ ንጉሥ፣ ኢየሱስ ክርስቶስን ያስተዋወቀ የሕይወት ታሪክ ጸሐፊ ብቻ ሳይሆን፣ መጽሐፉን በሚጽፍበት ጊዜ የፈጸመው ሦስተኛም ታላቅ የማስተዋወቅ ተግባር ነበር።

አማኑ:- አንድን አዲስ ሕዝብ አስተዋውቋል።

አዲሱ ሕዝብ፡ በመሠረቱ፡ የቤተ ክርስቲያን አካል የሆነው ሕዝብ ነበር። ከወንጌላት ጸሐፊዎች ውስጥ ቤተ ክርስቲያን የሚለውን ቃል የጠቀሰው ማቴዎስ ብቻ ነው (16: 18፤ 18: 17)። ቤተ ክርስቲያን ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል «ተጠርቶ የወጣ ጉባኤ» ማለት ነው። ይህ ቃል በአዲስ ኪዳን ውስጥ ባመዛኙ፡ የአማኞችን አጥቢያ ጉባኤን ያመለክታል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ፡ ከአብርሃም ጥሪ ጀምሮ እስራኤል የእግዚአብሔር «ተጠርቶ የወጣ ሕዝብ» ነበር (ዘፍ. 12 ከቁጥር 1 ጀምሮ፤ ዘዳግ. 7: 6-8)። እንዲያውም፡ እስጢፋኖስ የእስራኤል ሕዝብ «ተጠርተው የወጡ የእግዚአብሔር ሕዝቦች» ስለነበሩ፡ «ቤተ ክርስቲያን በምድረ-በዳ» የተሰበሰበ ጉባኤ በማለት ገልጾታል (የሐዋ. 7: 38)።

ዳሩ ግን የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ከአይሁድና ከአሕዛብ ከሁለቱም የተውጣጣች በመሆኗ ልዩ ነች። በዚህች ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የዘር ልዩነት አልነበረም (ገላ. 3: 28)። ምንም እንኳን ማቴዎስ ቅድሚያ የሰጠው ለአይሁዶች ቢሆንም፡ በመጽሐፉ ውስጥ አሕዛብን የሚያጠቃልል «ለሁሉም ሰው» አመለካከት ወይም ግንዛቤ ነበረው። ለምሳሌ ያህል፡ አሕዛብ መሪዎች ለሕፃኑ ኢየሱስ ለመስገድ መጥተው ነበር (ማቴ. 2: 1-12)። ኢየሱስ ለአሕዛብ ተአምራት ከማድረጉም በላይ፡ ስለ እምነታቸውም አመስግኖአቸዋል (8: 5-13፤ 15: 21-28)። አሕዛቧ የሳባ ንግሥት የእግዚአብሔርን ጥበብ ለመስማት ረዥም መንገድ በመጓዟ እንዲሁ ተመስግናለች (12: 42)። ኢየሱስ በአገልግሎቱ ውስጥ ፈታኝ ሁኔታ በገጠመው ጊዜ፡ ስለ አሕዛብ የሰጠውን ትንቢት ጠቅሷል (12: 14-21)። ኢየሱስ በምሳሌዎቹም ሳይቀር፡ እስራኤል የገፋቸው በረከቶች ለአሕዛብም እንደሚደርሱ አመልክቷል (22: 8-10፤ 21: 40-46)። የደብረዘይት ተራራ፡ መልእክቱም «ለአሕዛብም ሁሉ» (24: 14) እንደሚደርስና ታላቁም ተልእኮ የዓለም ሕዝቦችን ሁሉ እንደሚያጠቃልል ገልጾል (28: 19-20)።

በመጀመሪያ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበሩት የአይሁድ አማኞችና በእነርሱ አማካኝነት ወደ አይሁድነት የተለወጡ አሕዛብ ብቻ ነበሩ (የሐዋ. 2-7)። ወንጌሉ ወደ ሰማርያ በደረሰ ጊዜ (የሐዋ. 8)፡ ከፊል አይሁዶችና ከፊል አሕዛብ ወደ ቤተ ክርስቲያን መጡ። ጴጥሮስ ወደ ቆርኔሌዎስ ቤተ ሰቦች ዘንድ በሄደ ጊዜ (የሐዋ. 10)፡ አሕዛብ ሙሉ በሙሉ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተቀባይነትን አገኘ። በኢየሩሳሌም የተካሄደው ጉባኤም (የሐዋ. 15)፡ አንድ ከአሕዛብ ወገን የሆነ ሰው ክርስቲያን ከመሆኑ በፊት አይሁዳዊ መሆን አንደማያስፈልገው ወሰነ።

ይሁንና ማቴዎስ ይኼ ሁሉ እንደሚመጣ ተረድቶ ነበር። በመሆኑም፡ መጽሐፉ የቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በነበሩ

አይሁዶችና አሕዛብ በሚነበብበት ወቅት፤ ልዩነቶችን ለማቻቻልና አንድነትን ለመፍጠር እገዛ አድርጓል። ማቴዎስ ይህ አዲስ ሕዝብ፤ ማለትም የቤተ ክርስቲያን ምእመናን፤ የዘር ወይም የማኅበራዊ ሕይወት ልዩነት ማድረግ እንደሌለበት በግልጽ አስቀምጧል። በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የሚጣለው እምነት አማኞችን «ሁሉ» የክርስቶስ አካል በሆነችው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ «አንድ» ያደርጋቸዋል።

ማቴዎስ ራሱ ከጌታ ጋር ያሳለፈው ልምምድ በማቴዎስ 9:9-17 ውስጥ የተመዘገበ ሲሆን፤ ይህም ለእግዚአብሔር ጸጋ ግሩም ምሳሌ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስን ከመከተሉ በፊት ስሙ የአልፍዩስ ልጅ ሌዊ ሲሆን (ማር. 2:14)፤ ማቴዎስ ማለት «የእግዚአብሔር ስጦታ» ማለት ነው። ይህ ስም የተሰጠው መለወጡንና ለደቀ መዝሙርነት መጠራቱን ለማስታወስ ይመስላል።

እዚህ ላይ ማስታወስ የሚኖርብን ቀረጥ ሰብሳቢዎች (ቀራጮች) በአይሁድ ማኅበረሰብ ውስጥ እጅግ ከሚጠሉ ሰዎች ጋር መመደባቸው ነው። በመንግሥቱ ሥራ ላይ ተባባሪ ለመሆን «ራሳቸውን» ለሮማውያን «ስለሸጡ» የራሳቸውን ሕዝብ የከዱ ነበሩ። እያንዳንዱ ቀረጥ ሰብሳቢ ቀረጥ ለመሰብሰብ የሚያስችለውን መብት ከሮም ይገዛ ነበር፤ ብዙ በሰበሰበ መጠንም ብዙ ገንዘብ ለማግኘት ይችላል ነበር። በመሆኑም፤ እንደ ሌቦች ብሉም እንደ ከዳተኞች ይቆጠሩ ነበር። ከአሕዛብ ጋር የሚያደርጉአቸው የማያቋርጡ ግንኙነቶችም ርኩሳን ባያሰኙአቸውም ለሃይማኖታዊ ጥርጣሬ ያጋልጡአቸው ነበር። ኢየሱስ ቀራጮችን ከአመንዝሮችና ከሌሎችም ኃጢአተኞች ጋር በመመደብ የብዙሐኑን የተለመደ አመለካከት ደግሞታል (ማቴ. 5:46-47፤ 18:17)፤ ዳሩ ግን እርሱ «የቀራጮችና የኃጢአተኞች ወዳጅ» እንደነበር ግልጽ ነው (11:19፤ 21:31-32)።

ማቴዎስ ልቡን ለኢየሱስ ክርስቶስ ከፈተና አዲስ ሰው ሆኖ ተለወጠ። ይህን ውሳኔ ማድረግ ለእርሱ ቀላል አልነበረም። እርሱ የቅፍርናሆም ሰው ነበር፤ ቅፍርናሆም ደግሞ ጌታን አልቀበል ብላለች (11:23)። ማቴዎስ በከተማዬቱ ውስጥ የታወቀ ነጋዴ ስለነበር የቀድሞ ኃይኞቹም ሳያሳድዱት አልቀሩም። በመሠረቱ ማቴዎስ ጌታን ለመከተል ሁሉንም በመተው ብዙ ዓለማዊ ንብረት አጥቷል።

ማቴዎስ ልቡን ብቻ ሳይሆን ቤቱንም ለጌታ ከፍቷል። ማቴዎስ ሁሉም ባይሆን፤ አብዛኛዎቹ የቀድሞ ወዳጆቹ፤ ኢየሱስ ክርስቶስን መከተል ሲጀምር እንደሚለዩት ያውቅ ነበርና አመቺ የሆነ ሁኔታ በመፍጠር ከኢየሱስ ጋር እንዲገናኙ አደረገ። ትልቅ ግብዣ አዘጋጀና

ሌሎች የቀረጥ ሰብሳቢዎችን ሁሉና (አንዳንዶቹ አሕዛብ ሊሆኑ ይችላሉ) ሕጉን የማይጠብቁ አይሁዶችን («ኃጢአተኞችን») ጋበዛቸው።

በእርግጥ፥ ፈሪሳውያን ኢየሱስን እንደዚህ ከረከሱ ሰዎች ጋር ለመብላት በመድፈሩ ወቅሰውታል። እንዲያውም የመጥምቁ ዮሐንስን ደቀ መዛሙርት በመገፋፋት አለመግባባት እንዲፈጥር ጥረት አድርገዋል (ሉቃስ 5:33)። ጌታ ግን ለምን ከ«ቀራጮችና ከኃጢአተኞች» ጋር ጎበረት እንደሚያደርግ ገለጸላቸው፤ መንፈሳዊ ደዌ የበረታባቸውና ሐኪም የሚያሻቸው ነበሩ። በዓለም ላይ ጸድቅ ሕዝብ እንደ አለመኖሩ፥ የእርሱም አመጣጥ ጸድቃንን ሊጠራ አልነበረም። የመጣው ኃጢአተኞችን፥ ፈሪሳውያንን ጨምሮ ሊጠራ ነበር። በእርግጥ፥ ነቃፊዎቹ ራሳቸውን «መንፈሳዊ ሕሙማን» አድርገው አይመለከቱም ነበር፤ ዳሩ ግን ከዚህ ያመለጡ አልነበሩም።

ማቴዎስ ልቡንና ቤቱን ብቻም ሳይሆን፥ እጆቹንም ከፍቶ ለክርስቶስ ሠርቷል። የኤድንበርጉ አሌክሳንደር ዋይት ኢየሱስን ለመከተል ሥራውን በለቀቀበት ጊዜ፥ ለዚህ ያበቃው ምክንያት የማቴዎስ ብዕር መሆኑን በአንድ ወቅት ገልጻል ነበር። በእርግጥም ያቀራጭ የነበረው ማቴዎስ አንድ ቀን መንፈስ ቅዱስ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከሚገኙ አራት ወንጌላት መካከል የመጀመሪያውን እንዲጽፍ እንደሚጠቀምበት አልተረዳም ነበር።

የአፈ-ታሪክ ዘገባ እንደሚያመለክተው፥ ጌታ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ ማቴዎስ ለበርካታ ዓመታት በጳለስጢና ምድር ከማገልገሉም በላይ፥ ከዚያም በአሕዛብ መካከል ወደተበተኑ አይሁዶች የወንጌላዊነት ጉዞዎችን አድርጓል። ሥራውም ከፐርሽያ (ፋርስ)፥ ከኢትዮጵያና ከሶሪያ ጋር የተያያዘ ሲሆን፥ አንዳንድ አፈ-ታሪኮች ከግሪክም ጋር ያዛምዱታል። አዲስ ኪዳን ስለ ሕይወቱ የሚሰጠው መረጃ ባይኖርም፥ ዳሩ ግን አንድ ነገር አሳምረን እናውቃለን፤ ይኸውም፡- በዚህ ዓለም ውስጥ ቅዱሳት መጻሕፍት በሚገዙበት ስፍራ ሁሉ፥ በማቴዎስ የተጻፈው ወንጌልም ለብዙ ነፍሳት ማገልገሉን የሚቀጥል መሆኑን ነው።

የንጉሡ መወለድ

ማቴዎስ 1-2

አንድ ሰው በድንገት ብቅ ብሎ «እኔ ንጉሥ ነኝ» ቢል፤ ከመቅጽበት ሕዝቡ ማረጋገጫ እንዲያቀርብ ይጠይቀዋል። ለመሆኑ የዚህ የሰው የኋላ ታሪኩ ምንድን ነው? ሊያከብረውና ሊገዛለትስ የሚገባው የትኛው ሕዝብ ነው? ለንጉሡነቱስ ምን ማስረጃ ወይም ምስክር አለው? ማቴዎስ እነዚህ አስፈላጊ ጥያቄዎች እንደሚነሡ በመረዳት፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ልደትና ከዚህ ጋር የተያያዙ ተዛማጅ ክሥተቶችን በጥንቃቄ በመመዝገብ መጽሐፉን ይጀምራል። ስለ ንጉሡም አራት እውነታዎችን አቅርቧል።

የንጉሡ ዝርያ (1:1-25)

የንግሥና ተወራሽነት በዘር ላይ ስለሚወሰን፤ ኢየሱስም ይህን መብቱን ለማስከበር ውርሱን በዳዊት ዙፋን ላይ መመሥረት ነበረበት። ማቴዎስ ሰብአዊ (ቁ. 1-17) እና መለኮታዊ (ቁ. 18-25) ዝርያውን ይገልጻል።

ሰብአዊ ዝርያው (1:1-17)፡- በአይሁዳውያን ዘንድ ያለ ትውልድ ሐረግ የነገድ አባልነታቸውን ወይም የውርስ መብቶቻቸውን ማረጋገጥ ስለማይቻል፤ የትውልድ ቆጠራዎችን ጠንቅቆ ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነበር። «የዳዊት ልጅ ነኝ» የሚል ሁሉ ይህንኑ ለማረጋገጥ መቻል አለበት። በአጠቃላይ ማቴዎስ የጌታችንን የቤተሰብ ሐረግ በአሳዳጊ አባቱ-በዮሴፍ አማካኝነት ሲሰጥ፤ ሉቃስ ግን የማርያምን የዘር ሐረግ ያስቀምጣል (ሉቃስ 3 ከቁጥር 23 ጀምሮ)።

በዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አንባቢዎች ይህንን ጥንታዊ (እና አንዳንዴም ለማንበብ የሚያስቸግር) የስሞች ዝርዝር ይዘሉታል። ይሁንና ይህ «የስሞች ዝርዝር» የወንጌሉ ዘገባ ዐቢይ ክፍል ነው። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ የታሪክ አካል እንደሆነና የአይሁድ ታሪክ በሙሉ ለእርሱ መወለድ ጥርጊያ መንገድ እንዳዘጋጀ ያሳያል። እግዚአብሔር እንደ ፈቃዱ ልጁን ወደ ዓለም የማምጣት ትልቅ ዓላማውን ከዳር ለማድረስ ሁኔታዎችን ሁሉ ተቆጣጥሯል።

በተጨማሪም ይህ የትውልድ ሐረግ የእግዚአብሔርን አስደናቂ ጾጋም ይገልጻል። ስሞችና ውርሶች በአባቶች አማካኝነት ይተላለፉ ስለነበር፤ በአይሁድ የዘር ሐረግ ውስጥ የሴቶችን ስም ማግኘት እጅግ ያልተለመደ አሠራር ነው። ይሁንና በዚህ ዝርዝር ውስጥ አራት ሴቶች

ከብሉይ ኪዳን ታሪክ ውስጥ ተጠቅሰው እናገኛለን፡- ትዕማር (1:3)፤ ረአብ (ራኬብ) እና ሩት (1:5)፤ እንዲሁም «የኦሪዮ ሚስት» የነበረችው ቤርሳቤህ (1:6)።

ማቴዎስ ከዚህ ሐረግ ውስጥ አንዳንድ ስሞችን በግልጽ አስወግዷል። ምናልባትም ይህንን ያደረገው በእስራኤል ታሪክ ውስጥ እያንዳንዳቸው 14 ትውልዶችን የያዙ፤ 3 ታሪካዊ ክፍለ-ጊዜያትን ለማሳየት የተጠቀመበት ብልሃታዊ ዘዴ ሊሆን ይችላል። እንዲያውም «ዳዊት» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ ፊደላት የአሃዝ ቀመር 14 ቁጥርን የያዘ ነው። ምናልባትም ማቴዎስ በዚህ አቀራረብ መጠቀሙ አንባቢዎቹ አስቸጋሪውን ዝርዝር በቀላሉ ለማስታወስ እንዲያግዛቸው በማለቡ ይሆናል።

ዳሩ ግን የቤተሰብ ሐረጎቻቸውን ወደ ኋላ ተመልሰው በመቁጠር እስከ ዳዊት ሊደርሱ የሚችሉ በርካታ አይሁድ ወንዶች ነበሩ። ስለዚህ ኢየሱስ ክርስቶስን «የዳዊት ልጅ» እና የዳዊት ዙፋን ወራሽ ለማድረግ ከሰብአዊ የዘር ቆጠራ የላቀ ነገር ይጠይቃል። መለኮታዊ የዘር ሐረግ ያስፈለገውም ለዚሁ ነው።

መለኮታዊ ዝርያው (1:18-25)፡- የኢየሱስ ክርስቶስ ልደት በትውልድ ሐረጉ ውስጥ ከተጠቀሰው ከማንኛውም አይሁዳዊ ልጅ የተለየ እንደነበር ማቴዎስ 1:16ና 18 በግልጽ ያስረዳል። ዮሴፍ ኢየሱስ ክርስቶስን «እንዳልወለደው» ማቴዎስ አመልክቷል። ይልቁንም ዮሴፍ፤ «ክርስቶስ ተብሎ የሚጠራውን ኢየሱስን የወለደችው የማርያም እጮኛ» ነበር። ኢየሱስ ምድራዊ አባት ሳያስፈልገው ከምድራዊት እናት ተወለደ። ይህም የድንግል ውልደት ትምህርት በመባል ይታወቃል።

በዓለም ላይ የሚወለድ እያንዳንዱ ልጅ ሙሉ በሙሉ የተለየ አዲስ ፍጥረት ነው። ዳሩ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ አምላክ እንደመሆኑ (ዮሐ. 1:1፤ 14)፤ ከማርያምና ከዮሴፍ ወይም ከማናቸውም ምድራዊ ቅድመ-ዝርያዎቹ በፊት ያለ ነበረ። ኢየሱስ ክርስቶስ ልክ እንደማንኛውም ሌላ ሕፃን ተፀንሶ የተወለደ ቢሆን ኖሮ አምላክ ሊሆን አይችልም ነበር። በምድራዊት እናት አማካኝነት ወደዚህች ዓለም ቢገባም፤ ዳሩ ግን ከምድራዊ አባት መወለድ አላስፈለገውም ነበር። ኢየሱስ በመንፈስ ቅዱስ ተአምር ሠራነት በድንግል ማርያም ማገፀን ውስጥ ተፀነሰ፤ (ሉቃስ 1:26-38)።

አንዳንዶች ምናልባት ማርያም ድንግል ላትሆን ትችላለች በማለት ተጠራጥረዋል። ማቴዎስ 1:23 «ወጣት ሴት» ተብሎ መተርጉም እንዳለበትም ይሞግታሉ። ይሁንና በዚህ ጥቅስ ላይ ድንግል ተብሎ

የተተረጎመው ሁልጊዜም ድንግል ማለት ስለሆነ «ወጣት ሴት» ተብሎ ሊለወጥ አይችልም።

ማርያምና ዮሴፍ ሁለቱም ከዳዊት ወገን ነበሩ። የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች መሠረት ከሴት (ዘፍ. 3: 15)፣ ከአብርሃም ዘር (22: 18)፣ ከይሁዳ ነገድ (49: 10) እና ከዳዊት ወገን (2ኛ ሳሙ. 7: 12-13) እንደሚወለድ አመልክተዋል። የማቴዎስ የዘር ሐረግ ዝርዝር በስሉሞን በኩል ሲሄድ፣ የሉቃስ ደግሞ በሌላው የዳዊት ልጅ በናታን በኩል ይገለጻል። በሕይወት ያለውና የዳዊትን ዙፋን የይገባኛል መብት ሊያረጋግጥ የሚችለው ብቸኛ አይሁዳዊ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን መረዳት ጠቃሚ ነው። ሮማውያን በ70 ዓ.ም. ኢየሩሳሌምን በደመሰሱ ጊዜ ሌሎች ዘገባዎች በሙሉ ወድመዋል።

በዚያን ዘመን ለነበሩ አይሁዶች፣ መተጫጨት ወንድና ሴቷ አብረው ካለመኖራቸው በቀር ከመጋባት ጋር አንድ ዓይነት ተደርጎ ይቆጠር ነበር። «ባልና ሚስት» ተብለው ሲጠሩ ይቆዩና በመጨረሻ የጋብቻው ሥነ-ሥርዓት ይፈጸማል። የታጩት ሴት ፀንሳ ብትገኝ ዝሙት እንደፈጸመች ይቆጠር ነበር (ዘዳ. 22: 13-21 ይመልከቱ)። ይሁንና ዮሴፍ ጌታ እውነተኛውን ነገር ስለገለጠለት ማርያም ልጅ ወልዳ በተገኘች ጊዜ አልቀጣትም፤ አልፈታትምም። በዚህም ሁሉ ኢሳይያስ 7: 14ን ፈጽሞታል።

ይህን እጅግ አስፈላጊ ምዕራፍ ከማለፋችን በፊት ለእግዚአብሔር ልጅ የተሰጡትን ሦስት ስሞች መመልከት አለብን። ኢየሱስ የሚለው ስም «አዳኝ» ማለት ሲሆን፣ ኢያሱ «እግዚአብሔር ደኅንነት ነው» ከሚለው የዕብራይስጥ ስም የመጣ ነው። ብዙ የአይሁዳውያን ልጆች ኢያሱ (ወይም በግሪኩ ኢየሱስ) ተብለው ይጠሩ ነበር፤ ዳሩ ግን የማርያም ልጅ «ኢየሱስ ክርስቶስ» ተባለ። ክርስቶስ የሚለው ቃል «የተቀባ» ማለት ሲሆን፣ መሢሕ ከሚለው ጋር አቻ ትርጉም ያዘለ ነው። «ኢየሱስ መሢሔም» ተብሎ ይጠራል። ኢየሱስ ተጸውሦ ስሙ ሲሆን፣ ክርስቶስ ደግሞ የማዕረግ ስሙ ነው፤ እንደዚሁም አማኑኤል የሚለው ማንነቱን ያመለክታል፡- «እግዚአብሔር ከእኛ ጋር።» ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው! ይህንኑ «አማኑኤል» የሚለውን ስም በኢሳይያስ 7: 14 እና 8: 8 ላይ እናገኛለን።

በመሆኑም፣ ንጉሡ አይሁዳዊ ወንድ ብቻ ሳይሆን በተጨማሪም መለኮታዊ የእግዚአብሔር ልጅ ነበር። ይሁንና ንጉሥነቱን አምና የተቀበለ ሰው ነበር? አዎን፣ ስብአ-ሰገል ከምሥራቅ መጥተው ሰግደውለታል።

አክብሮት ለንጉሡ (2: 1-12)

ስለእነዚህ ሰዎች ብዙም የምናውቀው ነገር አለመኖሩን ያለምንም ክርክር ልንቀበል ይገባል። «ጠቢባን ሰዎች» (ሰብአ-ሰገል) ተብሎ የተተረጎመው ቃል በከዋክብት ጥናት የተሰማሩ ምሁራንን ያመለክታል። ማዕረጋቸው ከምትሀት ጋር ቢያዛምዳቸውም፤ ምናልባት የከዋክብት አጥኚዎች ሳይሆኑ አይቀሩም። ዳሩ ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተመዝግቦው መገኘታቸው ለከዋክብት ጥንቅላ የተሰጠ መለኮታዊ ድጋፍ አለመሆኑ በግልጽ ሊታወቅ ይገባል።

እግዚአብሔር የንጉሡን መወለድ የሚያበሥር የተለየ ምልክት አስደናቂ ኮከብ ሰጥቶአቸዋል። ይህም ኮከብ የእግዚአብሔር ቃል ንጉሡ በቤተልሔም እንደሚወለድ በነገራቸው መሠረት ወደ ኢየሩሳሌም መራቸው። በመሆኑም፤ ወደ ቤተልሔም ተጉዘው ሕፃኑን ክርስቶስን አመለኩት፤ ሰገዱለትም።

ሰብአ-ሰገል ስንት እንደ ነበሩ አናውቅም። ምንም እንኳ እውነትነቱ ባይረጋገጥም፤ አንዳንዶች በማቴዎስ 2:11 ከተዘረዘሩት ሦስት ስጦታዎች በመነሣት፤ ከምሥራቅ አገር የመጡ ሦስት ነገሥታት እንደ ነበሩ ይናገራሉ። ይሁንና ከነግመሉቻቸው ኢየሩሳሌም ሲደርሱ፤ መላ ከተማዬቱን ለማወክ በቂ ነበሩ።

እነዚህ ሰዎች አሕዛብ እንደነበሩ አስተውል። ከመጀመሪያው፤ ኢየሱስ የመጣው «የዓለም አዳኝ» ለመሆን ነበር (ዮሐ. 4:42)። እነዚህ ሰዎች ደግሞ ሀብታሞችና ምሁራን ነበሩ፤ በተመራማሪነታቸውም ጠበብቶች (ሳይንቲስቶች) ነበሩ። ያም ሆኖ እግዚአብሔር የሚሰጠውን ብርሃን የሚከተል ማንኛውም ምሁር በኢየሱስ እግር ሥር ወድቆ ከመስገድ አይባዛንም። «የተሰወረ የጥበብና የእውቀት መዝገብ ሁሉ» በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (፪ላ. 2:3)። «በእርሱ የመለኮት ሙላት ሁሉ በሰውነት ተገልጦ ይኖራልና» (2:9)።

ሰብአ-ሰገል ንጉሡን ለማግኘት ይጓጉ እንጂ ሄሮድስ ግን ንጉሡን ስለፈራ ሊያጠፋው ፈለገ። ይህም ሄሮድስ በማርክስ አንቶኒ ተጽዕኖ የተነሣ በሮም ምክር ቤት ንጉሥ ተብሎ እንዲጠራ የተፈቀደለት ታላቁ ሄሮድስ ነበር። ሄሮድስ ማንም ሰው፤ ቤተሰቡም እንኳ ቢሆን በአገዛዙ ውስጥ ጣልቃ እንዳይገባ ወይም ክፉ ምኞቶቹን ከመፈጸም እንዳያግደው የሚጣጣር ጨካኝና መሰሪ ሰው ነበር። ይህ ሰው የለየለት ነፍሱ-ገዳይ በመሆኑ፤ ሌላው ቀርቶ የገዛ ሚስቱንና ሁለት ወንድሞቹን እንኳ የቤተ መንግሥቱን ምሥጢር ለጠላት አሳልፈው እንዳይሰጡ በመጠራጠር ፈጅቷቸዋል። ምኞቶቹን ለማሟላትና የፖለቲካ ሰንሰለቶቹን ለማጥበቅ ቢያንስ ዘጠኝ ሚስቶችን አግብቷል።

ሄሮድስ «የአይሁድ ንጉሥ» የሚለውን ማዕረግ ለብቻው ይዞ ለመቆየት ይፈልግ ስለነበረ ኢየሱስን ለመግደል በመፍጨርጨሩ ጨርሶ ልንደነቅ አይገባም። የሚገርመው ግን ከዚህ የተለየ ሌላም ምክንያት እንደነበረው ስንረዳ ነው። ሄሮድስ ሙሉ በሙሉ አይሁዳዊ አልነበረም፤ እንዲያውም ከዔሳው ወገን የተወለደ ኤዶማዊ ነበር። ይህም ገና ዔሳውና ያዕቆብ ከመወለዳቸው በፊት ለተጀመረውና ሲወራረስ ለመጣው ተቀናቃኝነት መግለጫ ነው (ዘፍ. 25:19-34)። በሌላ አነጋገር በመንፈሳዊና በሥጋዊ፣ የእግዚአብሔር በሆነውና የዓለም በሆነው ነገር መካከል ለሚጣጠፈው ትግል ማስረጃ ነበር።

ሰብአ-ሰገል ንጉሡን ሲፈልጉ፣ ሄሮድስ ግን ንጉሡን ይቃወም ነበር፤ የአይሁድ ካህናት ደግሞ አናንቀውት ነበር። ምንም እንኳ እነዚህ ካህናት ቅዱሳት መጻሕፍትን ያውቁና ሌሎችን ወደ አዳኙ ያመለከቱ ቢሆንም ለራሳቸው ሊሰግዱለት አልፈለጉም ነበር። ሚክያስ 5:2ን ቢጠቅሱም አልታዘዙትም ነበር። እነርሱም የእግዚአብሔር ልጅ ከተወለደበት ስፍራ በ8 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ብቻ ቢገኙም እርሱን ለማየት አልፈለጉም ነበር። አሕዛብ ከርቀት በመጓዝ ፈልገው አገኙት፤ አይሁዳውያን ግን በቅርብ ሆነው አላገኙትም።

ምዕራፍ 2 ቁጥር 9 እንደሚያመለክተው አስደናቂው ኮከብ ሁልጊዜም ለሰብአ-ሰገል አይታይም ነበር። ወደ ቤተልሔም መጓዝ ሲጀምሩ ዳግም ኮከቡን ተመለከቱ፤ እርሱም ኢየሱስ ወደነበረበት ቤት መራቸው። በዚህ ጊዜ፣ የሴፍ ማርያምንና ሕፃኑን-ጌታ ኢየሱስን ከተወለደበት ጊዜያዊ ስፍራ ወደ ሌላ ቦታ ወስዶአቸው ነበር (ሉቃስ 2:7)። በከብት በረት ውስጥ እረኞቹና ጠቢባት ሰዎች እንደተገናኙ አድርጎ የሚያሳየው ትዕይንት አፈ-ታሪክ በመጽሐፍ ቅዱስ እውነታ ላይ የተመረኮዘ አይደለም። ይኸውም ሰብአ-ሰገል በጣም ዘግይተው ስለደረሱ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሥ መሆኑን ለማረጋገጥ ሌላ የተፈጸመ ትንቢት ለሁለተኛ ጊዜ ማቴዎስ ይጠቅሳል (ማቴ. 2:5)። የተወለደበት ሁኔታና የተወለደበት ስፍራ የትንቢት ፍጻሜዎች ነበሩ። ቤተልሔም ማለት «የእንጀራ ቤት» ማለት ሲሆን፣ ይኸውም «የሕይወት እንጀራ» ወደ ምድር የመጣው በዚህ ስፍራ ነበር ማለት ነው (ዮሐ. 6 ክፉ. 48 ጀምሮ)። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ቤተልሔም በመከራውና በከብሩ የኢየሱስ ክርስቶስ ተምሳሌት ከሆነው ከዳዊት ጋር የተያያዘች ነበረች።

በንጉሡ ላይ የተነሣ ጥላቻ (2:13-18)

አንድ ሰው በወዳጆቹ ብቻ ሳይሆን በጠላቶቹም ይታወቃል። ሄሮድስ ከልቡ ሊያጠፋው ፈልጎ ሳለ አዲስ ለተወለደው ንጉሥ ለመስገድ እንደሚፈልግ አስመስሎ ተናገረ (ቁ. 8)። ዮሴፍ ሕፃኑንና ማርያምን ይዞ ወደ ግብፅ እንዲሄድ እግዚአብሔር አስጠነቀቀው። ግብፅም ከነበሩበት ስፍራ ብዙ አትርቅም ነበር። በዚያም ብዙ አይሁዶች ነበሩ። ከሰብአ-ሰገል የተቀበሉዋቸው ስጦታዎችም ለመጓጓዣና በዚያ ለመኖር ከሚያወጡት ወጪ የላቁ ነበሩ። እንዲሁም መፈጸም የሚገባው ሌላ ትንቢት ነበር፡- «ልጄን ከግብፅ ጠራሁት» የሚል ነበር (ሆሴዕ 11: 1)።

የሄሮድስ ቁጣ ኩራቱን ያንጸባርቃል፤ እንኳንስ አንዳንድ የአሕዛብ ምሁራን ቀርቶ ማንም ሰው እንዲያታልለው አይሻም ነበር! ይህም ነው ሁለት ዓመትና ከዚያም በታች የነበሩትን የቤተሰብም ወንድ ሕፃናት ሁሉ ለማስፈጀት የገፋፋው። ይሁንና ቤተሰብምን በምታህል ትንሽ ከተማ ውስጥ ያንን ያህል ወንድ ሕፃናት ስላልነበሩ በመቶዎች የሚቆጠሩ ትናንሽ ሕፃናት እንደተገደሉ አድርገን ማሰብ የለብንም። ዛሬም እንኳ የነዋሪዎ ብዛት 20000 ብቻ ነው። ስለዚህ በዚያን ጊዜ የተገደሉት ሕፃናት ቁጥር ከ20 እንደማይበልጥ ይገመታል። ይሁንና አንዱ ልጅ እንኳ ለወላጆቹ እጅግ ብዙ ነው!

ማቴዎስ በመጽሐፉ ውስጥ ከዳር እስከ ዳር ትኩረት የሰጠበትን የጥላቻ እምብርት አጉልቶ ማሳየት የጀመረው ከዚህ ጊዜ አንጦቶ ነው። ሰይጣን ሐሰተኛና ነፍሰ-ገዳይ የሆነውን ያህል (ዮሐ. 8:44) ንጉሥ ሄሮድስም እንደዚያው ነበረ። ለሰብአ-ሰገል ውሸት ተናገረና ሕፃናትን ገደለ። ዳሩ ግን ይኸው አስደንጋጭ የግድያ ወንጀል እንኳ በኤርምያስ 31: 15 ላይ የሚገኘው ትንቢት ፍጻሜ ነበር። ታዲያ የዚህን ትንቢት ፍጻሜ ለመረዳት የአይሁድን ታሪክ መከለስ አለብን።

ቤተሰብም ለመጀመሪያ ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰችው የያዕቆብ ውድ ሚስት ራሔል በሞተች ጊዜ ነው (ዘፍ. 35: 16-20)። ራሔል ቤንሄኒ ማለትም «የኃዘኔ ልጅ» ብላ የሰየመችውን ልጅ ተገላግላ ሞተች። ያዕቆብም «የቀኝ ልጅ» በማለት ብንያም ብሎ ጠራው። እንደዚሁ ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስ «የሕማም ሰው፣ ደቄንም የሚያውቅ» (ኢሳ. 53: 3)፤ እና ባሁኑም ወቅት የእግዚአብሔር የቀኝ እጅ ልጅ (ዕብ. 1: 3፤ ዮሐ. 5: 31) በመሆኑ፤ እነዚህ ሁለቱም ስሞች ክርሱ ጋር ይዛመዳሉ። ያዕቆብ የራሔልን የመቃብር ስፍራ ለማመልከት ከቤተሰብም አቅራቢያ ሐውልት አቁሟል።

ኤርምያስ የተነበየው ክርስቶስ ከመወለዱ 600 ዓመታት ቀደም ብሎ ነበር። ትንቢቱም የተነገረው የኢየሩሳሌምን ምርኮ አስመልክቶ ነበር።

ይኸውም አንዳንድ ምርኮኞች በኢየሩሳሌም አቅራቢያ ወደሚገኘው የብንያም ክልል ወደሆነው የራማ ከተማ ተወስደው ነበርና ይኸው ክስተት ኤርምያስን ራሱል በሞተች ጊዜ ስለነበረው የያዕቆብ ለቅሶ አስታወሰው። ይሁንና በዚህ ትንቢት ውስጥ ግን የምታለቅሰው ራሱል ራስዋ ነበረች። ራሱል፡ ልጆቻቸው ወደምርኮኛነት ሲወሰዱ እየተመለከቱ የሚያነቡትን ሴቶች ትወክላለች። ራሱል፡ «ሕይወቴን ልጅ ለመውለድ ሰጠሁ፤ አሁን ግን ዘርቼም አልተገኘም» እያለች የምታነበበት ዓይነት ሁኔታ ነበር።

ያዕቆብ ቤቴልሔምን የሞት ስፍራ አድርጎ ተመልክቷት ነበር፤ ዳሩ ግን የኢየሱስ ክርስቶስ በዚያ መወለድ የሕይወት ስፍራ አደረጋት! ከእርሱ መምጣት የተነሣ፡ ለእስራኤል መንፈሳዊ ነፃነት የሚታወቅበት፡ ወደፊት ደግሞ፡ የዳዊት ዙፋንና መንግሥት የሚመሠረትበት ሁኔታ ተሟልቶ ነበር። «የጋዘኔ ልጅ» የነበረው እስራኤል አንድ ቀን «የቀኝ ልጅ» ይሆን ነበር። ኤርምያስ ለሕዝቡ ዳግም ወደ አገራቸው እንደሚመለሱ ተስፋ የሰጣቸው ሲሆን (ኤር. 3: 16-17)፡ ተስፋውም ከፍጻሜ ደርሷል። ይሁንና ከዚህም በላይ ሕዝቡ ወደፊት እንደሚሰባሰብና መንግሥትም እንደሚመሠረት የሚያመለክት ተስፋም ሰጥቶአቸዋል (31 ከቁ. 27 ጀምሮ)።

ዛሬ ብዙው ሰው ቤተልሔምን የሚያውቃት እንደ መቃብር ስፍራ ሳይሆን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደተወለደበት ቦታ አድርጎ ነው። በተጨማሪም ክርስቶስ ስለሞተልንና ስለተነሣልን ከፊታችን ብሩህ ተስፋ ይጠብቀናል። ከእንግዲህ ሞትም ሆነ የእንባ ጅረት በማይሠለጥኑበት የከበረች ከተማ ውስጥ ለዘላለም ከእርሱ ጋር እንኖራለን።

የንጉሡ ዝቅ ማለት (2: 19-23)

ሄሮድስ የሞተው በ4 ዓ.ዓ. ሲሆን፡ ይህም ኢየሱስ የተወለደው በ6 እና 5 ዓ.ዓ. መካከል እንደሆነ ያመለክተናል። በማቴዎስ 2: 20 እና የሙሴን መጠራት በሚያሳየው በዘጸአት 4: 19 መካከል የሚገኘውን ተዛምዶ ወደ ዳር መግፋት አይቻልም። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ፡ በግብፅ አገር ነበረና ወደ እስራኤል እንዲመለስ ተጠርቷል። ሙሴ ደግሞ ሕይወቱን ለማቆየት ከግብፅ ውጭ ተደብቆ ነበርና ወደ ግብፅ እንዲመለስ እንደዚሁ ተጠርቷል። ይሁንና በእነዚህ በሁለቱም ገጠመኞች ውስጥ የእግዚአብሔር የማዳን ዕቅድ ነበር። ለዮሴፍና ቤተሰቡ ከግብፅ ለመውጣት፡ ለሙሴ ደግሞ ወደ ግብፅ ለመመለስ ድፍረት አስፈላጊ ነበር።

አርኬላምስ ከሄሮድስ ልጆች አንዱ ሲሆን፡ ሄሮድስ የንጉሥነትን ማዕረግ ሊሰጠው ይሻ ነበር። ይሁንና ከተሰጡት መልካም የተስፋ ቃሎቹ

በተጨማሪ፡ አርኪላዎስ የአባቱን ያህል ክፉ እንደነበር አይሁዶች ተረድተው ነበር። ስለሆነም የእርሱን መሾም ለመቃወም አንድ የልዑካን ቡድን ወደ ሮም ላኩ። አውግስጦስ ቄሣርም ከአይሁዶች ጋር በመስማማት አርኪላዎስን ከአባቱ ግዛት ውስጥ በግማሹ ላይ ገዥ አደረገው። (ኢየሱስ በሉቃስ 19:11-27 የመከሊትን ምሳሌ ሲናገር ምናልባት ይህንኑ የአይሁድ ታሪክ በማንተራስ ሳይሆን አይቀርም።)

ጠቅላላው ክንውን፡ እግዚአብሔር ልጆቹን እንዴት እንደሚመራ የሚያሳይ መልካም ምሳሌ ነው። ዮሴፍ፡ እርሱም ሆነ ቤተሰቡ ቀደም ሲል በታላቁ ሄሮድስ ዘመን ያጋጠማቸው አስጊ ሁኔታ በአርኪላዎስ ጊዜ ይወገድልናል የሚል ግምት አልነበራቸውም። ምናልባትም የአርኪላዎስን ከዙፋን ላይ መውጣት የተረዱበት ወደ ቤተሉም በመመለስ ላይ እንዳሉ ሳይሆን አይቀርም። በመሆኑም፡ ዮሴፍና ማርያም ጸላዩ፤ ጠበቁ፤ የእግዚአብሔርንም ፈቃድ ፈለጉ። የገዛ አሳባቸው ጠንቀቅ እንዲሉ ሲነግራቸው፡ እምነት ደግሞ እንዲጠብቁ ነገራቸው። በዚህ ጊዜ የእግዚአብሔር ድምፅ ለዮሴፍ በሕልሙ ስለተናገረው እጮኛውንና ልጇን የቀድሞ መኖሪያቸው ወደነበረው ወደ ናዝሬት ወሰዳቸው (ማቴ. 2:19-20)።

ዳሩ ግን ይህም እንኳ እራሱን የቻለ የትንቢት ፍጻሜ ነበር። ማቴዎስ አሁንም በድጋሚ በኢየሱስ ሕይወት ውስጥ የሚፈጸመው ማናቸውም ዝርዝር ጉዳይ ሁሉ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ እንደተተነበየ ያመለክታል። ማቴዎስ በ2:23 ላይ በአንድ ነቢይ ብቻ ወደተነገረው ትንቢት እንደማያመለክትና ይልቁንም፡ (ብዙ ቁጥር) «በነቢያት ... የተባለው ይፈጸም ዘንድ» ማለቱን ከልብ ማጤን አስፈላጊ ነው።

ኢየሱስን «ናዝራዊ» ብሎ የሚጠራ አንድም ግልጽ ትንቢት አናገኝም። ናዝራዊ የሚለው ቃል ከበርካታ ነቀፋዎች አንዱ ነበር - «ከናዝሬት መልካም ነገር ሊወጣ ይችላል?» (ዮሐ. 1:46)። በብዙ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች፡ የመሢሔ የተናቀና የተዋረደ ሕይወት ስለተጠቀሰ፡ በማቴዎስም አእምሮ ውስጥ የነበረው ይኸው አሳብ ሊሆን ይችላል [መዝ. (22)፤ ኢሳ. 53:2-3፤ 8 ተመልከት]። «ናዝራዊ» የሚለው ቃል ለኢየሱስም ሆነ ለተከታዮቹ ያገለገለ ሲሆን (ዮሐዋ. 24:5)፡ እርሱም ብዙ ጊዜ «የናዝሬቱ ኢየሱስ» በመባል ይጠራ ነበር (ማቴ. 21:11፤ ማር. 14:67፤ ዮሐ. 18:5፤ 7)።

ዳሩ ግን ማቴዎስ ምናልባትም በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ፡ «ናዝራዊ» እና በዕብራይስጥ «በትር ወይም ቁጥቋጥ» ማለት በሆነው «ናዜር» በሚለው ቃል መካከል የሚገኘውን መንፈሳዊ ተዛምዶ ሳይረዳ

አይቀረም። በርካታ ነቢያት ይህንኑ ማዕረግ ለኢየሱስ ይሰጣሉ። (ኢሳ. 4:2፤ 11:1፤ ኤር. 23:5፤ 33:15፤ ዘካ. 3:8፤ 6:12-13 ተመልከት።)

ጌታችን በናዝሬት ውስጥ ያደገ ሲሆን፤ በዚያች ከተማ ነዋሪነቱ ይታወቅ ነበር። እንዲያውም፤ ጠላቶቹ ከገሊላ እንደመጣ ስለተናገሩ በናዝሬት የተወለደ ይመስላቸው ነበር (ዮሐ. 7:50-52)። ሆኖም ግን የቤተ መቅደስ መዛግብትን ቢመረምሩ ኖሮ፤ በቤተልሔም እንደተወለደ ባወቁ ነበር።

ለመሆኑ በዝቅተኛ መንደር ውስጥ ተወልዶ በተናቀች ከተማ ውስጥ ስላደገ ንጉሥ የሰማ ሰው ይኖር ይሆን? ለእኛ ግን ይህ የንጉሡ ዝቅተኝነት ልናደንቀውና ልንከተለው የሚገባን ቁም ነገር ነው (ፊልጵ. 2:1-13)።

የንጉሡ የነጋሢነት ማስረጃዎች

ማቴዎስ 3-4

በማቴዎስ ምዕራፍ 2 እና 3 መካከል የ30 ዓመታት ያህል የጊዜ ላዩንት ይገኛል፤ በዚህም ወቅት ኢየሱስ በናዝሬት ተቀምጦ የአናጺነትን ተግባር ያከናውን ነበር (ማቴ. 13:55፤ ማር. 6:3)። ይሁንና ከመስቀሉ ላይ እልባት የሚያገኘውን ይፋዊ አገልግሎት የሚጀምርበት ጊዜ ደርሶ ነበር። ዳሩ ግን የነጋሢነት መብቱ አሁንም እንደተጠበቀ ነበር ወይ? ከንግሥናው ሊያፈናቅለው የሚችል አንዳች ነገር በመሆኑ ተከስቶ ይሆን? ማቴዎስ በምዕራፍ ሁለትና ሦስት ውስጥ፣ ለኢየሱስ ክርስቶስ ላካል ማለትም የእግዚአብሔር ልጅና ንጉሥ ስለመሆኑ የአምስት ምስክሮች መረጃዎችን አጠናቅቆ አቅርቧል።

መጥምቁ ዮሐንስ (3:1-15)

ከ400 ዓመታት ለሚልቅ ጊዜ ሕዝቡ የነቢይን ድምፅ አልሰማም ነበር። ከዚያም ዮሐንስ መጣና ትልቅ የመነቃቃት ተግባር ተከናወነ። ስለ ዮሐንስ አራት እውነቶችን ልብ በል።

መልእክቱ (3:1-2፥ 7-10)፡ የዮሐንስ ስብከት እምብርት ንስዌና የሰማዩ መንግሥት ነበር። ንስሐ መግባት ማለት «የሰውን ልብ መለወጥና በተለወጠው ልብ መኖር» ማለት ነው። ዮሐንስ «ለንስሐ የሚገባ ፍሬ» እንዲያደርጉ ፈለገ እንጂ (ቁ. 8)፥ በጸጸት ወይም በጥፋተኝነት ስሜት ብቻ አልረካም ነበር። የተለወጠውን ልብና ሕይወት የሚያመለክት ነገር መኖር ነበረበት።

የዮሐንስን ስብከት ለመስማትና የሚፈጽማቸውን ታላላቅ የጥምቀት አገልግሎቶች ለመመልከት ሁሉም ዓይነት ሰዎች ይጉርፉ ነበር። በርካታ ቀራጮችና ኃጢአተኞች በእውነተኛ ትሕትና ሲመጡ (ማቴ. 21:31-32) ዳሩ ግን የሃይማኖት መሪዎች ራሳቸውን ለማስገዛት ሳልፈለጉም ነበር። ይኸውም እግዚአብሔርን ለማስደሰት የሚበቃ መልካም ነገር እንዳላቸው ያስቡ ስለነበር ነው። ዳሩ ግን ዮሐንስ «የእፋኝነት ልጆች» በማለት ጠርቷቸዋል። ኢየሱስም ይህንን ራሱን የሚያመጸድቅ ቡድን በማስመልከት በተመሳሳይ ቋንቋ ተጠቅሟል (ማቴ. 12:34፤ 23:33፤ ዮሐ. 8:44)።

ፈሪሳውያን ሃይማኖታዊ ወግ አጥባቂዎች ሲሆኑ፥ ሰዱቃውያኑ ግን ይበልጥ ዘመናውያን ነበሩ (ዮሐዋ. 23:6-9 ተመልከት)። ኢየሱስ

ያጸዳውን «የቤተ መቅደስ ንብረት» ይቆጣጠሩ የነበሩት እነዚህ ባለጸጎች ሰዱቃውያን ነበሩ። እነዚህ ሁለት ቡድኖች ብዙውን ጊዜ ሕዝቡን ለመግዛት እርስ-በርሳቸው ይታገሉ እንጂ፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ ክርስቶስን ለመቃወም ኃይላቸውን አንድ ላይ ያስተባብሩ ነበር።

የዮሐንስ መልእክት የፍርድ መልእክት ነበር። እስራኤል ኃጢአትን ቃላደረገች ንስሐ መግባት ያስፈልጋት ነበር፤ ሃይማኖታዊ መሪዎቹም መንገዱን የመጠቆም ኃላፊነት ነበረባቸው። መጥረቢያው ከዛፉ ሥር ተደብቆ ስለነበር ዛፉ (እስራኤል) መልካም ፍሬ ካላፈራ ሊቆረጥ ግድ ነበር (ሉቃስ 13:6-10 ተመልከት)። ሕዝቡ ንስሐ ቢገባ ኖሮ፤ ለመሢሐ መምጣት መንገዱ በተዘጋጀም ነበር።

ሥልጣኑ (3:3-4)፡- ዮሐንስ በኢሳይያስ 40:3 ላይ የተሰጠውን ትንቢት ፈጽሟል። በመንፈሳዊ መልኩ፤ ዮሐንስ «በኤልያስ መንፈስና ኃይል» ስለመጣ፤ «ሊመጣ ያለው ኤልያስ» ነበር (ሉቃስ 1:16-17)። አለባበሱ ሳይቀር የኤልያስ ዓይነት ሲሆን፤ ተመሳሳይ የፍርድ መልእክት ሰብኳል (2ኛ ነገሥ. 1:8)። ዮሐንስ ከብሉይ ኪዳን ነቢያት የመጨረሻው ሲሆን (ሉቃስ 16:16)፤ ከሁሉም የሚልቅ ነበር (ማቴ. 11:7-15፤ 17:9-13 ተመልከት)።

ጥምቀቱ (3:5-6፤ 11-12)፡- አይሁዶች፤ ከአሕዛብ የተለወጡትን ያጠምቁ የነበረ ሲሆን፤ ዳሩ ግን ዮሐንስ አይሁዶችን እያጠመቀ ነበር! የእርሱ ጥምቀት የሰማይ ሥልጣን የነበረው እንጂ (ማቴ. 21:23-27)፤ ዮሐንስ ከራሱ ያመነጨው ወይም ከሌላ የተበደረው ነገር አልነበረም። ይህም የመሢሐን መምጣት ወደፊት የሚመለከቱበት የንስሐ ጥምቀት ነበር (የሐዋ. 19:1-7)። ጥምቀቱ ሁለት ዓላማዎችን ከዳር አድርጏል፤ ሕዝቡን ለክርስቶስ አዘጋጅቷል፤ ክርስቶስንም ለሕዝቡ አቅርቧል (ዮሐ. 1:31)።

ይሁንና ዮሐንስ ሁለት ተጨማሪ ጥምቀቶችን ጠቅሷል፡- የመንፈስና የእሳት ጥምቀት (ማቴ. 3:11)። የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት በበዓለ-ኃምሳ ዕለት ተፈጽሟል (የሐዋ. 1:5፤ ኢየሱስ ስለ እሳት የተናገረው ነገር እንዳልነበረ ልብ በል)። ዛሬ አንድ ኃጢአተኛ በክርስቶስ በሚያምንበት ጊዜ ሁሉ ዳግም ይወለድና ወዲያውኑ በመንፈስ ቅዱስ የክርስቶስ አካል በመሆን፤ ማለትም የቤተ ክርስቲያን አባል በመሆን ይጠመቃል (1ኛ ቆሮ. 12:12-13)። ከዚህ በተቃራኒ፤ ማቴዎስ እንደሚያብራራው፤ የእሳት ጥምቀት የሚያመለክተው ወደፊት የሚፈጸመውን ፍርድ ነው (3:12)።

መታዘዙ (3:13-15):- ኢየሱስ የተጠመቀው ንስሐ መግባት የሚያስፈልገው ኃጢአተኛ ስለነበረ አይደለም። ዮሐንስ ሊከለክለው ቢሞክር እንኳ ጌታ የአባቱ ፈቃድ እንደሆነ ያውቅ ነበር። ኢየሱስ የተጠመቀው ለምን ነበር? በመጀመሪያ ደረጃ፥ የእርሱ መጠመቅ ለዮሐንስ አገልግሎት ድጋፍ (ተቀባይነት) ይሰጣል። ሁለተኛ፥ በመጠመቁ ራሱን ሊያድናቸው ከመጣው ከቀራጮችና ኃጢአተኞች ጋር አስተባብሯል። ዳሩ ግን ጥምቀቱ በይበልጥ፥ የእግዚአብሔር የፍርድ «ማዕበልና ሞንድ» ሁሉ (መዝ. (42):7፤ ዮናስ 2:3) በእርሱ ላይ የሚያልፍበትን የወደፊት የመስቀል ላይ ጥምቀቱን ያመለክት ነበር (ማቴ. 20:22፤ ሉቃስ 12:50)።

ስለሆነም፥ መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅና የእግዚአብሔር በግ (ዮሐ. 1:29) እንደሆነ ይመሰክራል። ከዮሐንስም ምስክርነት የተነሣ ብዙ ኃጢአተኞች በኢየሱስ ክርስቶስ አምነዋል (ዮሐ. 10:39-42)።

መንፈስ ቅዱስ (3:16)

የመንፈስ ቅዱስ በርግብ አምሳል መውረድ ኢየሱስን ለዮሐንስ ከማስተዋወቁም በላይ (ዮሐ. 1:31-34)፥ ለኢየሱስም አገልግሎቱን በሚጀምርበት ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምንጊዜም ከእርሱ እንደማይለይ አረጋግጦለታል (3:34)። ርግብ በንጽሕናዋና በሰላም አገልግሎቷ ድንቅና የእግዚአብሔር መንፈስ ተምሳሌት ነች። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ርግብን ለመጀመሪያ ጊዜ የምንመለከታት በዘፍጥረት 8:6-11 ነው። ኖሳ ቁራንና ርግብን ከመርከቡ አውጥቶ ሲሰድ ተመልሳ የመጣችው ርግብ ነበረች። ቁራ የሥጋዊነት ምሳሌ ነው። ከመርከብ ውጭ ብዙ የሚበላ ጥንብ ስለነበር ቁራ የተላከበትን መልእክት ከማሟላት ተሰናክለ፤ («የቁራ መልእክተኛ» እንዲሉ)። ዳሩ ግን ርግብ በጥንብ ለመርከብ ስላልፈለገች ተመልሳ መጣች። ለሁለተኛ ጊዜ ስትላክም የሰላም ምልክት የሆነውን የወይራ ቅጠል ይዛ ተመለሰች። ለሦስተኛ ጊዜ ስትላክ ግን በዚያው ቀረች።

ምናልባትም በዚሁ አጋጣሚ ሌላም ተምሳሌት መጥቀስ ይቻላል። ዮናስ የሚለው ስም «ርግብ» የሚል ትርጉም ያለው ሲሆን፥ እርሱ ደግሞ በጥምቀት ሥርዓት ውስጥ አልፏል። ኢየሱስ ዮናስን በምት፥ በመቃብርና በትንሣኤ የእርሱ ተምሳሌት እንደሆነ ይናገራል (ማቴ. 12:38-40)። ዮናስ የተላከው ወደ አሕዛብ ሲሆን፥ ኢየሱስም አሕዛብን ያገለግል ነበር።

እግዚአብሔር አብ (3:17)

በምስት ልዩ አጋጣሚዎች ላይ፥ አብ ከሰማይ ተናግሯል፡- በክርስቶስ ጥምቀት፥ የክርስቶስ መልክ በተለወጠበት ተራራ (ማቴ. 17:3)፥ እንዲሁም ክርስቶስ ወደ መስቀሉ ሲቀርብ (ዮሐ. 12:27-30)፥ ከዚህ ቀደም፥ እግዚአብሔር ከልጁ ጋር ይነጋገር ነበር፤ ዛሬ ግን በልጁ በኩል ይናገራል (ዕብ. 1:1-2)።

አብ ከሰማይ ያስደመጠው ቃል ልክ እንደ ገደል ማሚቶ መዝሙር 2:7ን የሚያስተጋባ ይመስላል፡- «እግዚአብሔር አለኝ፡- (አንተ ልጄ ነህ፤ እኔ ዛሬ ወለድሁህ።)» ይህም መወለድ የሚያመለክተው ከሙታን መነሣቱን እንጂ በቤተልሔም መወለዱን አለመሆኑን የሐዋርያት ሥራ 13:22 ይገልጻል። ይህ ቃል የጌታን ሞት፥ መቀበርና ትንሣኤ ከሚያመለክተው ጥምቀት ጋር ሙሉ በሙሉ ይስማማል።

እንዲሁም ይህ የአብ ቃል በኢሳይያስ 40-53 ውስጥ «መከራን ስለሚቀበለው አገልጋይ» የተነገረውን ትንቢት ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ያዛምደዋል። ማቴዎስ፥ በማቴዎስ 12:18 ውስጥ አገልጋዩ-መሢሕ «ባሪያዬ፥ ነፍሴ ደስ የተሰኘችበት» ተብሎ በኢሳይያስ 42:1-3 የተጠራበትን ጠቅሷል። በኢሳይያስ ውስጥ የተገለጸው አገልጋይ ትሑት፥ የተገፋ፥ ለመከራና ለሞት የተዳረገ ቢሆንም፥ ፈተናውን በድል እንደሚወጣ ያሳያል። ምንም እንኳ ከእነዚህ «የአገልጋይ የግጥም ቅኝቶች» ጥቂቶቹ በተዘዋዋሪ መንገድ ወደ እስራኤል ሕዝብ የሚያመለክቱ ቢሆንም፥ ከሁሉም በላይ በግልጽ የሚያንጸባርቁት መሢሔን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። አሁንም በሞት፥ በመቃብርና በትንሣኤ ከክርስቶስ ጋር ያለውን ተዛምዶ በድጋሚ እንመለከታለን።

በመጨረሻም፥ የአብ ቃል ኢየሱስ እስከዚያ ደረጃ ድረስ የፈጸማቸውን ተግባራት አጽድቋል። «በናዝሬት የተሰወረባቸው ድብቅ ዓመታት» አብን የሚያስደስትባቸው ጊዜያት ነበሩ። በርግጥ፥ አገልግሎቱን በሚጀምርበት ጊዜ የአብ ምስጋና ለወልድ ትልቅ ማጽናኛ ነበር።

ሰይጣን (4:1-11)

ኢየሱስ በዮርዳኖስ ከነበረው ከፍተኛና ቅዱስ ልምምድ ለፈተና ወደ ምድረ-በዳ ተወሰደ። ኢየሱስ የተፈተነው አብ ስለ ወልድ የጽንዓት ብቃት እንዲያውቅ ለማድረግ አልነበረም፤ ምክንያቱም አስቀድሞ አብ ለኢየሱስ መለኮታዊ ድጋፉን ሰጥቷልና። ኢየሱስ የተፈተነው በሰማይ፥ በምድር፥ ወይም ከምድር በታች ያለው ፍጥረት ሁሉ የእርሱን አሸናፊነት እንዲረዳ ነበር። በዚህም ፈተና ሰይጣንና ብልሃቶቹን በማጋለጥ ድል አድርጓል።

እርሱ ካገኘው ድል የተነሣ፤ እኛም በፈታኙ ላይ ድልን ልንቀዳጅ እንችላለን።

ልክ የመጀመሪያው አዳም ከሰይጣን ጋር እንደተገናኘ ሁሉ፤ የመጨረሻውም አዳም ከጠላት ጋር ተጋፍጧል (1ኛ ቆሮ. 15:45)። አዳም ከሰይጣን ጋር የተገናኘው በውብ በዔደን ገነት ሲሆን፤ ኢየሱስ የተገናኘው ግን በከፋ ምድረ-በዳ ውስጥ ነበር። አዳም የሚፈልገው ሁሉ ነበረው፤ ኢየሱስ ግን ለ40 ቀናት ከጾመ በኋላ ተራበ። አዳም ድል ተመታና የሰውን ዘር ለኃጢአትና ለሞት አስገዛ፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ ድል በመንሣትና ከሰይጣን ጋር ተጨማሪ ጦርነቶች በመግጠም፤ በመስቀል ላይ ድሉን እስኪደመድም ድረስ መዋጋቱን ቀጠለ (ዮሐ. 12:31፤ ቆላ. 2:15)።

ጌታችን በፈተና ውስጥ ማለፉ የሚራራ ሊቀ ካህናችን እንዲሆን አድርጎታል (ዕብ. 2:16-18፤ 4:15-16)። ኢየሱስ ከጠላት ጋር የተጋፈጠው እንደ ሰው እንጂ፤ እንደ እግዚአብሔር ልጅ እንዳልነበረ ልብ ማለቱ ጠቃሚ ነው። የመጀመሪያ ቃሉ፡- «ሰው በእንጀራ ብቻ አይኖርም» የሚል ነበር። ኢየሱስ ሰይጣንን ለማሸነፍ መለኮታዊ ኃይሉን እንደተጠቀመ አድርገን ማሰብ የለብንም፤ ምክንያቱም፤ ጠላትም ቢሆን የፈለገው ይህንኑ እንዲያደርግ ነበርና! ኢየሱስ ግን የተጠቀመው ዛሬ ለእኛም ተትረፍርፈው ባሉት መንፈሳዊ ሀብቶች ማለትም በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ኃይል (ማቴ. 4:1) እና («... ተጽፎአል») በሚል በእግዚአብሔር ቃል ነበር። በኢየሱስ ባሕርይ ውስጥ ለሰይጣን በር የሚከፍት ነገር አልነበረም (ዮሐ. 14:30)፤ ዳሩ ግን ፈተናዎቹ እውነተኞች ነበሩ። ፈተና ፈቃደኝነትን የሚጠይቅ እንደመሆኑ መጠን ኢየሱስ የመጣው የአብን ፈቃድ ለማድረግ ነበር (ዕብ. 10:1-9)።

የመጀመሪያው ፈተና (4:1-4) የእግዚአብሔርን ፍቅር እና የእግዚአብሔርን ፈቃድ ያካተተ ነበር። «አንተ የተወደድህ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ፤ አባትህ ለምን አይመግብህም? በዚህስ አስጨናቂ ምድረ-በዳ ውስጥ ለምን ይተውሃል?» ይህ ፈተና ሰይጣን በዘፍጥረት 3 ለሔዋን የተናገራትን ቃል ይመስላል። ይህ እንግዲህ አባታችን እንደማይወደን በእጅ-አዙር መንገድ የተሰጠ ጥቆማ መሆኑ ነው።

ዳሩ ግን «የራስህን ፍላጎቶች ለማሟላት በመለኮታዊ ኃይልህ ተጠቀም» የሚል ሌላም አሳብ ቀርቦ ነበር። ሥጋዊ ፍላጎቶቻችንን ከመንፈሳዊ ፍላጎታችን በምናስቀድምበት ጊዜ ኃጢአትን እንሠራለን። የእግዚአብሔርን ፈቃድ በመከተል ፈንታ፤ ሁኔታዎች ተግባራችንን

እንዲቆጣጠሩ በምንፈቅድበት ጊዜ ኃጢአትን እናደርጋለን። ኢየሱስ ድንጋዮቹን ወደ እንጀራነት መለወጥ አይሳነውም ነበር፤ ዳሩ ግን ይህን ቢያደርግ ኃይሉን ከአባቱ ዓላማ ጋር በማይስማማ መልኩ መጠቀሙ ይሆን ነበርና አባቱን ለመታዘዝ መረጠ (ዮሐ. 5:30፤ 6:38)።

ጌታችን ሰይጣንን ለማሸነፍ ዘዳግም 8:3ን ጠቅሶአል። የእግዚአብሔርን ቃል መመንብና መፈጸም ከሥጋዊ መብል የላቀ ነው። ስለ እውነት ከሆነ እንዲያውም ምግባችን ይኸው ነው (ዮሐ. 4:32-34)።

ሁለተኛው ፈተና ደግሞ የበለጠ ጠመዝማዛ ነበር (4:5-7)። በዚህም ጊዜ ሰይጣን በእግዚአብሔር ቃል ተጠቅሟል። «እንዳየሁት የቅዱሳት መጻሕፍትን ትእዛዛት አክብረህ ልትኖር ትሻለህ። እስኪ እንግዲህ አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ልጥቀስልህና ትታዘዝ እንደሆነ ልመልከት» አለ። ከዚያም ሰይጣን ጌታ ኢየሱስን ከቄድሮን ሸለቆ 150 ሜትሮች ያህል ከፍ እንደሚል ከሚነገርለት የመቅደስ ጫፍ ላይ አቁሞ፣ እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑትን እንደሚንከባከብ የተስፋ ቃል የሰጠበትን መዝሙር (91)፡11-12 ክፍል ጠቀሰለት። «እንግዲህ ቅዱሳት መጻሕፍትን በትክክል የምታምን ከሆንህ ከዚህ ዝለል፤ አባትህ ያድንህ እንደሆነ እናያለን!»

ጌታ ግን «... ተብሎ ደግሞ ተጽፎአል» (ማቴ. 4:7) ሲል የሰጠውን ምላሽ ከልብህ አጠነው። ሁልጊዜም «መንፈሳዊውን ነገር ከመንፈሳዊ ነገር ጋር» ማስተያየት እንጂ (1ኛ ቆሮ. 2:13) አንድኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ከሌላው ጋር ማፋለስ የለብንም። አንዳንድ ጥቅሶችን ከዓውደ-ምንባባቸው ለይተን ከወሰድንና ለማመካኛ ያህል ካዋልነው፣ ማናቸውንም ነገር በመጽሐፍ ቅዱስ በማስደገፍ ልናረጋግጥ እንችላለን። ሰይጣን መዝሙር (91)ን ሲጠቅስ፣ «በመንገድህ ሁሉ» የሚለውን ሐረግ በብልሃት አስቀርቷል። የእግዚአብሔር ልጅ በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ በሚሆንበት ጊዜ አባቱ ይጠነቀቅለታል። «በመንገዱ» ላይ የሚራመዱትን ሁሉ ይመለከታቸዋል፤ ይጠብቃቸዋልም።

ኢየሱስም፣ «ጌታ አምላክህን አትፈታተነው» የሚለውን የዘዳግም 6:16 ጥቅስ በማቅረብ መለሰለት። እግዚአብሔር ተአምራት እንዲሠራልን በሚያስገድድ ሁኔታ ውስጥ ራሳችንን በምናስቀምጥበት ጊዜ እግዚአብሔርን እንፈታተናለን። «ኢየሱስ ይጠነቀቅልኛል» በማለት «ኢንሱሊን» (በደም ውስጥ የስኳርን መጠን የሚቆጣጠር መድኃኒት) አንወስድም የሚሉ የስኳር በሽተኞች ምናልባትም ጌታን እየተፈታተኑ

ይሆናል። እግዚአብሔርን የራሱን ቃል እንዲያጥፍ ለማስገደድ በምንሞክርበት ጊዜ እንፈታተነዋለን። አማኞች እንደመሆናችን፤ በውስጡ የሚገኘው ሁሉ ለዕለታዊ ሕይወታችን የሚጠቅም መሆኑን በመረዳት፤ መጽሐፍ ቅዱስን በሙሉ ልናነብና እግዚአብሔር የሚናገረውን ሁሉ ልናጠና ይገባል (2ኛ ጢሞ. 3: 16-17)።

ሦስተኛው ፈተና (4: 8-11) ኢየሱስ በአቋራጭ መንገድ ወደ መንግሥቱ የሚገባበትን ዘዴ ያቀርባል። ኢየሱስ ወደ ክብሩ ከመግባቱ በፊት መከራን እንደሚቀበልና እንደሚሞት ያውቅ ነበር (ሉቃስ 24: 26፤ 1ኛ ጴጥ. 1: 11፤ 5: 1)። ይሁንና አንድ ጊዜ ብቻ ወድቆ ለሰይጣን ቢሰግድ መከራውን ሳይቀበል ወደ ክብሩ ሊገባ ይችላል ነበር። ሰይጣን ሁልጊዜም እግዚአብሔርን ለመሆን ስለሚፈልግ (ኢሳ. 14: 12-14)፤ በዚያው መጠን አምልኮ እንዲቀርብለት ይሻል። ዛሬ ዓለማችንን የሚገዛው በፈጣሪው ፈንታ የተፈጠረውን የማምለክ ዝንባሌ ነው (ሮሜ 1: 24-25)።

የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ምንም ዓይነት አቋራጭ መንገዶች የሉም። ከክብሩ ለመካፈል ከፈለግን፤ ከመከራውም መካፈል አለብን (1ኛ ጴጥ. 5: 10)። ሰይጣን በዚህ ዓለም ገዥነቱ ምድራዊ መንግሥታትን መደለያ አድርጎ ለክርስቶስ ለማቅረብ ይችላል ነበር (ዮሐ. 12: 31፤ 14: 30)። ዳሩ ግን ለኢየሱስ የሰይጣን ስጦታ አላሰፈለገውም። አብ አስቀድሞ መንግሥት እንደሚሰጠው ቃል ገብቶለታል! «ለምነኝ፤ አሕዛብን ለርስትህ የምድርንም ዳርቻ ለግዛትህ እሰጥሃለሁ» (መዝ. 2: 8) ብሎታል። ተመሳሳይ የተስፋ ቃል በመዝሙር (22): 22-31 ውስጥ የሚገኝ ሲሆን፤ ይህም የመስቀል መዝሙር ነው።

ጌታችንም፤ «ለጌታህ ለአምላክህ ሰገድ፤ እርሱንም ብቻ አምልክ» የሚለውን የዘዳግም 6: 13 ክፍል በመጥቀስ መለሰለት። ሰይጣን ስለ አገልግሎት የተናገረው ነገር አልነበረም፤ ዳሩ ግን የምናመልከውን እርሱን እንደምናገለግል ኢየሱስ ያውቅ ነበር። አምልኮና አገልግሎት ጉን ለጉን ሊሄዱ ይገባል።

በዚህም ጊዜ ሰይጣን ድል ተመትቶ ተመለሰ፤ ይሁን እንጂ ኢየሱስን ከመፈተን አልቦዘነም ነበር። እንዲያውም ሉቃስ 4: 13ን «ሰይጣንም መፈተኑን በፈጸመ ጊዜ፤ አመቺ አጋጣሚ እስኪያገኝ ለጊዜው ከእርሱ ተለየ» ብለን ለመተርጉም እንችላለን። ሰይጣን በሌላ ጊዜ በጴጥሮስ በኩል ወደ መስቀል ሞት እንዳይሄድ ፈትኖታል (ማቴ. 16: 21-23)፤ እንዲሁም እንጀራ በበሉት ሕዝቦች አማካኝነት ሰይጣን ኢየሱስን «በቀላሉ መንግሥትን» እንዲጨብጥ ፈትኖታል (ዮሐ. 6: 15)። አንድ

ጊዜ ድል ማግኘት ከተጨማሪ ፈተናዎች ነፃ የመሆን ዋስትና አይሰጥም። እንዲያውም በእያንዳንዱ በምንጉናጸፈው ድል አማካኝነት ሰይጣንን በበለጠ ጥንካሬ እንዲታገለን ይገፋፋል።

የሉቃስ ዘገባ በማቴዎስ ውስጥ በሁለተኛና በሦስተኛ ተራ ላይ የተጠቀሱትን ፈተናዎች በተገላቢጦሽ እንደሚያቀርባቸው አስተውል። በማቴዎስ 4:5 ላይ «ከዚህ በኋላ» የሚለው ቃል፣ ቅደም ተከተልን የሚያመለክት ይመስላል። ሉቃስ ግን በቅደም ተከተል መመዝገቡን አይገልጽም። ጌታችን ከሦስተኛው ፈተና መጨረሻ ላይ «ሂድ፣ አንተ ሰይጣን» በማለት የሰጠው ትእዛዝ ማቴዎስ በታሪካዊ ቅደም ተከተል እንደጻፈ ያረጋግጣል። ደግሞም ሉቃስ ትክክለኛውን ቅደም ተከተል ጠብቆ መጻፉን ስለማይናገር በሁለቱ መካከል መሠረታዊና የሚታይ የአሳብ ግጭት የለም።

ኢየሱስ ክርስቶስ ሰይጣንን ካሸነፈ በኋላ አገልግሎቱን ለመጀመር ዝግጁ ነበር። ለራሱ ሳይታዘዝ ሌሎችን እንዲታዘዙለት የመጥራት መብት ማንም ሰው የለውም። ጌታችን ለሉዓላዊነቱ አክብሮትና ታዛዥነት ልንሰጠው የሚገባ ፍጹም ንጉሥ መሆኑን ድል በመንሣት አረጋግጧል። ዳሩ ግን ማቴዎስ የኢየሱስ ክርስቶስን ንጉሥነት ለማረጋገጥ አንድ ተጨማሪ ምስክርነት የማቅረብ ዓላማ ነበረው።

የክርስቶስ ሥልጣናዊ አገልግሎት (4: 12-15)

ቀደም ብሎ ማቴዎስ በጌታችን ሕይወት ውስጥ የተፈጸመው ማንኛውም ዝርዝር ጉዳይ በእግዚአብሔር ቃል ቁጥጥር ሥር እንደተፈጸመ አሳይቶናል። በፈተናው መጨረሻና በማቴ. 4: 12 ላይ በተጠቀሰው አገልግሎት በዮሐንስ 1: 19 እና በዮሐንስ 3: 36 መካከል የተገለጸው አገልግሎት መፈጸሙን ማስታወስ ያሻል። መጥምቁ ዮሐንስ ከጌታችን መፈተን በኋላ ወዲያውኑ ወደ ወገኒ እንደወረደ አድርገን ማሰብ የለብንም። ማቴዎስ ወንጌሉን የጻፈው የነገሮችን ቅደም-ተከተል ጠብቆ ሳይሆን፣ በየርእሱ-ጉዳያቸው በማሰባሰብ ነው። ስለዚህ የድርጊቶቹን ቅደም-ተከተል ለማወቅ የወንጌላቱን ዝምድና (አንድነት) ማጤን ያስፈልጋል።

በቁጥር 16 ላይ ማቴዎስ ከትንቢተ ኢሳይያስ ውስጥ ጠቅሷል (ኢሳ. 9: 1-2 ተመልከት)። ነቢዩ በጨለማ ውስጥ «ስለሄዱት» ሰዎች ጽፎአል፤ ዳሩ ግን ማቴዎስ ምንባቡን ጠቅሶ በጻፈበት ወቅት፣ ሁኔታው እጅግ ተባብሶ ሕዝቡ በጨለማ ውስጥ ተዘፍቆ ነበር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ብርሃኑን አመጣላቸው። ዋና ከተማው «የአሕዛብ ገሊላ» የሆነችውን ቅፍርናሆምን አደረገ፤ ይህም ሌላው የወንጌሉን አጽናፈ-ዓለማዊ

ሥርዓት የሚያመለክት ነው። በገሊላ ውስጥ የሚኖረው ቅዱስ ሕዝብ በይሁዳ «ንጹሕ» ዘር ዜጎች የተናቀ ሕዝብ ነበረ።

ኢየሱስ ብርሃኑን ወደ ገሊላ ያመጣው እንዴት ነበር? መልሱን ከቁጥር 23 ላይ እናገኛለን፡- በትምህርቱ፤ በሰብከቱና በተአምራቱ ነበር። ይህ አሳብ በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ተደጋግሞ ይገኛል (9:35፤ 11:4-5፤ 12:15፤ 14:34-36፤ 15:30፤ 19:2ተመልከት)። ማቴዎስ «በሕዝብም ያለውን ደዌና ሕማም ሁሉ» ስለ መፈወሱ በጣም ግልጽ የሆነ ዘገባ ያቀርባል (ማቴ. 4:23)። ለእርሱ የሚያዳግት ነገር አልነበረም!

እነዚህም ታላላቅ ተአምራት ለኢየሱስ ከፍተኛ ዝና በማስገኘታቸው፤ ብዙ ሕዝብ ከተለያዩ አካባቢዎች ይከተለው ጀመር። «ሶሪያ» የሚለው ከገሊላ በስተ-ሰሜን የሚገኘውን ክልል ያመለክታል። «አሥር ከተሞች» የሚባለው በመጀመሪያ በታላቁ እስክንድር ተከታዮች የተገነባ፤ አሥር ከተሞች የሚገኙበት አካባቢ ነው። «ከዮርዳኖስም ማዶ» የተባለው ከዮርዳኖስ በስተ-ምሥራቅ የሚገኘው ፔሪያ ነው። ወሬው በፍጥነት በመራባቱ፤ ወዳጆቻቸው ወይም የቤተሰብ አባላቸው በበሽታ የተለከፉባቸውን ሰዎች ፈውስን በመሻት ወደ ኢየሱስ ያመጧቸው ነበር።

ማቴዎስ አንዳንዶቹን በሽታዎች በቁጥር 24 ላይ ዘርዝሮአቸዋል። «ደዌና ሥቃይ» ከሞላ-ጎደል ማንኛውንም በሽታ ሊያጠቃልል ይችላል ነበር። በእርግጥ፤ ጌታችን ብዙውን ጊዜ ሰዎችን ከአጋንንት አገዛዝ ነፃ ያወጣቸው ነበር። «በጨረቃ የሚነሣባቸው» የሚለው ቃል የሚጥል በሽታ የሚያጠቃቸውን ሰዎች እንጂ የአእምሮ በሽተኞችን አያመለክትም (ማቴ. 17:15 ተመልከት)። «ሽባዎች» የተባሉትም የአካል መተሳሰር የደረሰባቸው ሰዎች ናቸው።

ከዚህ በተጨማሪ በመላው ገሊላ ውስጥ ቃሉን ያስተምርና ይሰብክ ስለነበር፤ የፈውስ ተአምራቱም የዚሁ የክርስቶስ የአገልግሎት አካላት ነበሩ። ኢሳይያስ ተስፋ የሰጠው «ብርሃን» የእግዚአብሔር ቃል ብርሃንና እንዲሁም ፍጹም የሆነው ሕይወቱና ርኅራኄ የተሞላበት የአገልግሎት ብርሃን ነበር። በቁጥር 17 እና 23 ላይ «ሰብከት» ተብሎ የተተረጎመው ቃል «እንደ አዋጅ ነጋሪ ማስተጋባት» ማለት ነው። ኢየሱስ መንግሥተ ሰማያት የመምጣቱን የምሥራች በሥልጣን ያውጅ ነበር።

በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ መንግሥተ ሰማያት የሚለው ሐረግ 32 ጊዜ ተጠቅሶአል። የእግዚአብሔር መንግሥት የሚለው ግን 5 ጊዜ ብቻ ተጠቅሷል (ማቴ. 6:33፤ 12:28፤ 19:24፤ 21:31፤ 43)። ይኸውም አይሁዶች የእግዚአብሔርን ቅዱስ ስም ከማክበራቸው የተነሣ፤

«ሰማይ» የሚለውን ቃል «እግዚአብሔር» በሚለው ምትክ አዘውትረው ስለሚጠቀሙበት ነው። የጠፋው ልጅ «በሰማይ» ላይ እንደበደለ ተናዟል፤ ይህም በእግዚአብሔር ላይ መሆኑ ነው። ማቴዎስ መንግሥተ ሰማያት በሚልባቸው በርካታ ስፍራዎች ማርቆስና ሉቃስ ግን የእግዚአብሔር መንግሥት የሚለውን ሐረግ ይጠቀማሉ።

በአዲስ ኪዳን ውስጥ፤ መንግሥት የሚለው ቃል አንድን ስፍራ ወይም የግዛት ክልልን ከማመልከት ይልቅ፤ «አገዛዝ፤ ደንብ፤ ሥልጣን» የሚል ትርጉም ይሰጣል። «መንግሥተ ሰማያት» የሚለው ሐረግ የእግዚአብሔር አገዛዝን ያመለክታል። የአይሁድ መሪዎች የፈለጉት ከሮም አገዛዝ ነፃ የሚያወጣቸውን የፖለቲካ መሪ ሲሆን፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ መንፈሳዊውን አገዛዝ ወደ ሰዎች ልብ ለማድረስ ብሎ መጣ። ይህም አስቀድመን እንዳስገነዝብነው ወደፊት የሚመጣውን መንግሥት እውነተኛ ገጽታ አያደበዝዘውም።

ይሁንና ኢየሱስ መልካሙን የምሥራች በማወጅና ለሕዝቡም የእግዚአብሔርን እውነት በመናገር ብቻ አልተወሰነም ነበር፤ በተጨማሪም ለመንግሥቱ ሥራ የሚያሠለጥናቸውን ጥቂት ደቀ-መዛሙርትን ወደ ራሱ ጠርቷል። በማቴዎስ 4፡17-22 ውስጥ፤ አስቀድመው ከኢየሱስ ጋር የተገናኙትንና በእርሱ ያመኑትን ሰዎች፤ ማለትም የጴጥሮስን፤ የእንድርያስን፤ የያዕቆብንና የዮሐንስን ጥሪ እንመለከታለን (ዮሐ. 1፡29-42)። እነርሱም መጀመሪያ ላይ ተመልሰው ዓሳ ወደ ማጥመድ ተግባራቸው ሄደው ነበረና ሥራቸውን ትተው ይከተሉት ዘንድ ዳግም መጥቶ ጠራቸው። የዚህ ጥሪ ዝርዝር በማርቆስ 1፡16-20 እና በሉቃስ 5፡1-11 ውስጥ ሊገኝ ይችላል።

«ሰው አጥማጅ» የሚለው ሐረግ አዲስ አልነበረም። ለብዙ መቶ ዓመታት የግሪክና የሮም ተፈላሳፊዎች ሌሎችን በማስተማርና በማሳመን «ሊያጠምድ» የሚፈልገውን ሰው ለመግለጽ በዚህ ቃል ይጠቀሙበት ነበር። «ሰዎችን ማጥመድ» በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኙ በርካታ የወንጌል አገልግሎት መግለጫዎች አንዱ ብቻ ስለሆነ፤ ራሳችንን በዚህ መወሰን የለብንም። በተጨማሪም ኢየሱስ የጠፋበትን በግ ስለፈለገው እረኛ (ሉቃስ 15፡1-7) እና ስለ ሦስቱ የመከር ሠራተኞች ተናግሯል (ዮሐ. 4፡34-38)። እነዚህ አራት ሰዎች ዓሳ በማጥመድ ተግባር ላይ ተሰማርተው ስለነበር ኢየሱስም በዚህ የአቀራረብ ዘዴ መጠቀሙ ተገቢ ነበር።

ከኢየሱስ ደቀ መዛሙርት መካከል ዓሳ የማጥመድ ሙያ የነበራቸው ከአራት እስከ ሰባት የሚደርሱ ሰዎች ነበሩ (ዮሐ. 21፡1-3 ተመልከት)።

ኢየሱስ ብዙ ዓሳ አጥማጆችን ወደራሱ የጠራው ለምንድን ነው? በአንድ በኩል፤ ዓሳ አጥማጆች ሰዎች ነበሩ፤ ብዙውን ጊዜ ዓሳ የማጥመድ ሙያ የነበራቸው ሰዎች ያለምንም ሥራ ቁጭ ብለው አይውሉም። አንድም የማጥመዱን ተግባር ያከናውናሉ፤ አለበለዚያም ይዘጋጃሉ፤ ወይም መረቦቻቸውን ይጠጋግናሉ። ጌታ ለሥራ የማይታከቱትን ትጉዎች ሰዎችን ይፈልጋል።

ዓሳ አጥማጆች ተስፋ የማይቆርጡና ታጋሾች መሆን አለባቸው። በመሠረቱ ሌሎችን ወደ ክርስቶስ ለማምጣት ትዕግሥትና ተስፋ አለመቁረጥ አስፈላጊ ነው። እንደዚሁም ዓሳ አጥማጆች ብልሃት ሊኖራቸው ይገባል፤ ዓሦችን ከየት እንደሚያገኙአቸውና እንዴት እንደሚይዙአቸው ከሌሎች ልምድ መቅሰም አለባቸው። ነፍሳትን መማረኩም ቢሆን ብልሃትን ይጠይቃል። የጌታ ሥራ በኅብረት መሥራትን ስለሚጠይቅ፤ እነዚህ ሰዎች በጋራ መሥራት ነበረባቸው። ይሁንና የማጥመድ ተግባር ከሁሉም በላይ እምነትን ይጠይቃል፤ ዓሳ አጥማጆች ዓሳውን ለማየት ስለማይችሉ፤ መረቦቻቸው በዓሳ መሞላትና አለሞላታቸውን አስቀድመው እርግጠኞች ሊሆኑ አይችሉም። ነፍሳትን መማረክም ቢሆን እምነትንና ንቃትን ይጠይቃል፤ አለዚያም ውጤት-አልባ ይሆናል።

ማቴዎስ የንጉሡን ማንነት በማስመልከት በግልጽ አቅርቦልናል። እናም ሁሉም ምስክር፤ «ይህ የእግዚአብሔር ልጅ ነው፤ ይህ ንጉሥ ነው!» በማለት እውነትነቱን ያረጋግጣል።

የንጉሡ መመሪያዎች፡- እውነተኛ ጽድቅ

ግቴዎስ 5

ኢየሱስ ካቀረባቸውና ትክክለኛ ግንዛቤ ካላገኙት መልእክቶች መካከል አንዱ የተራራው ስብከት ነው። አንደኛው ቡድን፡- ይህ የእግዚአብሔር የደኅንነት ዕቅድ ነውና ወደ ሰማይ ለመሄድ ተስፋ የምናደርግ ከሆነ በውስጡ የተዘረዘሩትን ደንቦች መፈጸም አለብን ይላል። ሌላው ቡድን ደግሞ፡- «የዓለም የሰላም ድንጋጌ» በማለት ይሰይመውና መላው የምድር መንግሥታት እንዲያከብሩት ይማጸናል። ሦስተኛውም ቡድን በበኩሉ፡- የተራራው ስብከት ለዛሬው ዘመን አይሠራም፤ ዳሩ ግን ወደፊት በአንድ በሆነ ወቅት ላይ፥ ምናልባትም በታላቁ መከራ ወይም በሺህ ዓመቱ መንግሥት ጊዜ ያገለግል ይሆናል ይላል።

በበኩሉ ግን፥ ለዚህ ታላቅ ስብከት ቁልፉ የሚገኘው ምንጊዜም ከግቴዎስ 5:20 ነው የሚል የጸና እምነት አለኝ፤ «እላችኋለሁና፡- ጽድቃችሁ ከጻፎችና ከፈረሳውያን ጽድቅ ካልበለጠ፥ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም።» የዚህ ጥቅስ ዋና አሳብ እውነተኛው ጽድቅ ነው። ሃይማኖታዊ መሪዎች ግን በሕግ ላይ የተመሠረተ ሰው-ሠራሽ የሆነ ወይም ውጫዊ ጽድቅ ነበራቸው። ዳሩ ግን ኢየሱስ የገለጸው ጽድቅ ከልብ ውስጥ የሚጀምር፥ እውነተኛውና ብቸኛው ጽድቅ ነው። ፈረሳውያን ስለ አናሳ የጠባያት ዝርዝር ጉዳዮች ሲጨነቁ፥ ዳሩ ግን ዐቢዩን የባሕርይ ጉዳይ ችላ ብለው ነበር። ጠባይ የሚመነጩ ከባሕርይ ነው።

የተራራው ስብከት ለዓለም ችግሮች ወይም ወደፊት ለሚፈጸሙ ከሥተቶች የቱንም ያህል ተዛምዶዎች ይኑረው እንጂ በቅድሚያ ከዛሬው ሕይወታችን ጋር የሚሄዱ ግልጽ ተዛምዶዎች እንዳሉት ጥርጥር የለውም። ኢየሱስ ይህንን መልእክት የሰጠው በግል ለአማኞች እንጂ በጅምላ ደኅንነትን ላላገኘው ዓለም አልነበረም። በተራራው ስብከት ውስጥ የተገለጸው እውነት ለዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን በአዲስ ኪዳን መልእክቶች ውስጥ በድጋሚ ተጠቅሶ ይገኛል። ኢየሱስ እነዚህን ቃላት በመጀመሪያ የሰጠው ለደቀ መዛሙርቱ ሲሆን (ቁ. 1)፥ እነርሱም በተራቸው ለእኛ አጋርተውናል።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ኢየሱስ ስለ እውነተኛው መንፈሳዊ ጽድቅ ሦስት ማብራሪያዎች ሰጥቷል።

እውነተኛ ጽድቅ ምን ማለት እንደሆነ (5:1-16)

ጌታችን ጥበበኛ መምህር ነበረና ይህንን ታላቅ ስብከቱን ጻፎችንና ፈሪሳውያንን በመዝለፍ ወይም በአሉታዊ ነቀፋ አልጀመረም። የጀመረው በጽድቅ ባሕርይና ይህም ባሕርይ ወደ አማኙ ሕይወት በሚያመጣቸው በረከቶች ላይ አዎንታዊ አጽንዖት በማድረግ ነበር። ፈሪሳውያን ጽድቅ ውጫዊ ነገር ሆኖ፤ ደንቦችንና ሥርዓቶችን የመጠበቅም ጉዳይ እንደሆነ ያስተምሩ ነበር። እንደ እነርሱ ጽድቅ፡ - በጸሎት፣ በምጽዋት፣ በጸም፣ ወዘተ. ሊለካ የሚችል ነበር። ኢየሱስ ግን በብፅዕናዎችና በአማኙ ምስል አማካይነት ከውስጥ ስለሚፈልቀው ክርስቲያናዊ ባሕርይ ግልጽ ማብራሪያ ሰጥቷል።

ኢየሱስ «ብፅዓን» የሚለውን የመጀመሪያ ቃል ሲናገር የሕዝቡ አትኩሮት እንዴት ወደ እርሱ እንደተሳበ አስተውሏል። ይህ ቃል በዚያን ዕለት የኢየሱስን ንግግር ላዳመጡ ሁሉ ኃያል ቃል ነበር። በእነርሱም ዘንድ የተሰጠው ትርጉም «መለኮታዊ ሐሄትና ፍጹም ደስታ» የሚል ነበር። ቃሉ ለሰዎች የሚያገለግል አልነበረም፤ በአማልክትና በሙታን የሚተገበረውን የደስታ ዓይነት የሚያመለክት እንጂ። «ብፅዕና» ደስታን ለማግኘት በውጫዊ ሁኔታዎች ላይ የማይደገፈውን ውስጣዊ እርካታንና ብቃትን ያመለክታል። ጌታ በእርሱ ለሚታመኑት የሚሰጠው በረከት ይኼ ነው!

ብፅዕናዎች ዛሬ በሕይወታችን ውስጥ ሊኖሩ የሚገባቸውን አመለካከቶች ይገልጻሉ። በዚህ ስፍራ አራት አመለካከቶች ተገልጸዋል።

በራሳችን ላይ የሚኖረን አመለካከት (5:3)፡ - በመንፈስ ድሀ መሆን ትሕትናንና ስለ ራስ ትክክለኛውን ግንዛቤ መጨበጥን ያመለክታል (ሮሜ 12:3)። ከዚህ ውጪ ግን «በመንፈስ መራቆትን» ወይም ሐምተ-ቢስነትን የሚወክል ቃል አይደለም። «በመንፈስ ድሀ» መሆን፣ ራስን በማወደስና የራስን ተግባር በማመጸደቅ ላይ ከሚያተኩረው ዓለማዊ አመለካከት በተቃራኒ ጎራ የሚመደብ ነው። እንዲሁም፡ «ምንም ዋጋ የለኝም፤ ምንም ለማድረግ አልችልም» ከሚለው ሐሳዊ ትሕትና ጋር የሚዳበል አይደለም። ለራሳችን ስለ ራሳችን ታማኞች በመሆን፣ ራሳችንን ማወቅና ራሳችንን መቀበል፣ ብሎም ለእግዚአብሔር ክብር ራሳችንን ሆነን መገኘት ማለት ነው።

ስለ ኃጢአታችን ያለን አመለካከት (5:4-6)፡ - በኃጢአት እናዝናለን፤ እንጸየፈዋለንም። ኃጢአትን እግዚአብሔር በሚያይበት መንገድ ተመልክተን፤ እርሱ በሚያስተናግደው መንገድ እኛም ልናስተናግደው እንሻለን። ዳሩ ግን ኃጢአትን የሚሸፍኑና ለኃጢአት ጥብቅና የሚቆሙ ሰዎች ያለ ምንም ጥርጥር የተሳሳተ አመለካከት ያላቸው

ናቸው። እኛም ብንሆን በኃጢአታችን ማዘን ብቻ ሳይሆን፤ ራሳችንን በትሕትና ለእግዚአብሔር ማስገዛት አለብን (ሉቃስ 18:9-14፤ ፊልጵ. 3:1-14 ተመልከት)።

ትሕትና ደካማነት አይደለም፤ ሙሴም ኢየሱስም ትሑታን ነበሩና (ዘኁ. 12:3፤ ማቴ. 11:29)። ይህ «ትሕትና» ተብሎ የተተረጎመው ቃል በግሪኮች ዘንድ የተገራ ፈረስ ለማመልከት ያገለግል ነበር። እናም ከቁጥጥር ሥር የዋለ ኃይልን ያሳያል።

ስለ ጌታ ያለን አመለካከት (5:7-9)፡- በክርስቶስ በምንታመንበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ምሕረት እንቀበላለን (ኤፌ. 2:4-7)። ንጹሕ ልብ (የሐዋ. 15:9) እና ውስጣዊ ሰላምን (ሮሜ 5:1) ይሰጠናል። ይሁንና ምሕረቱን ከተቀበልን በኋላ የተቀበልነውን ምሕረት ለሌሎች እናጋራለን። በየዕለቱ እግዚአብሔርን በሕይወታችን ውስጥ እንመለከት ዘንድ ልባችንን በንጽሕና ለመጠበቅ እንሻለን። ለተፍገመገመው ዓለም ሰላም አድራጊዎችና የእግዚአብሔር ምሕረት፤ ንጽሕናና ሰላም የሚፈስሱበት አሸንዳዎች እንሆናለን።

ስለ ዓለም ያለን አመለካከት (5:10-16)፡- የተለየ ክርስቲያን ሆኖ መኖር ቀላል አይደለም። ማገበረሰባችን የእግዚአብሔር ወይም የእግዚአብሔር ሕዝብ ወዳጅ አይደለም። ብንወድም ብንጠላም በእኛና በዓለም መካከል ግጭት አለ። ለምን? ምክንያቱም እኛ ከዓለም የተለየን ነን፤ አመለካከታችንም እንዲሁ ነው።

ብዕዕናዎችን በምናነብበት ጊዜ ከዓለማዊው አስተሳሰብ ሙሉ በሙሉ የተለየ አመለካከት እንዳላቸው እንረዳለን። ዓለም ኩሩውን እንጂ ትሑቱን አያመስግንም። ዓለም ኃጢአትን ይደግፋል፤ በተለይም «በኃጢአትህ ካልተነቃብህ!» እግዚአብሔር ከጠላቶቹ ጋር ለመታረቅና ልጆቹ ለማድረግ ሲፈልግ ሳለ፤ ዓለም ግን ከእግዚአብሔር ጋር ጦርነትን በማፋፋም ላይ ይገኛል። እግዚአብሔር እንደሚፈልግብን ሆነን የምንኖር ሰዎች ከሆንን ስደት እንደሚደርስብን ማወቅ አለብን። ይሁንና መከራውን የምንቀበለው በራሳችን ሞኝነት ወይም አለመታዘዝ ምክንያት እንዳልሆነ ማረጋገጥ ይኖርብናል።

እውነተኛ ጽድቅ እንዴት ይገኛል? (5:17-20)

እግዚአብሔር የሚባርከው የትኛውን ዓይነት ሰው እንደሆነ ጌታችን ከገለጸ በኋላ፤ ሕዝቡ፡- «እኛ ግን የዚህ ዓይነቱ ባሕርይ ኖሮን አያውቅም። ይህን ጽድቅ እንዴት እናገኛለን? የሚመጣውስ ከየት ነው?» እያለ እርስ በርስ ሳይነጋገር እንዳልቀረ የማያጠራጥር ነው። እርሱ ያስተማራቸው ትምህርት በሕይወት ዘመናቸው በሙሉ ከተማሩት ጋር

እንዴት እንደሚዛመድ በማሰብ ተደነቁ። የሙሴና የሕጉስ ጉዳይ እንዴት ነው?

በሙሴ ሕግ ውስጥ እግዚአብሔር ለተቀደሰ አኗኗር የሚሆኑትን የራሱን መመዘኛዎች በትክክል ገልጾአል። ፈሪሳውያን ስለ ሕጉ ለመከራከርና ለሕጉ ለመታዘዝ ይፈልጉ ነበር። ይሁንና ኢየሱስ እግዚአብሔርን የሚያስደስተው እውነተኛው ጽድቅ ከጻፎችና ከፈሪሳውያን መላቅ እንዳለበት ተናገረ፤ ለተራው ሕዝብ ደግሞ ጻፎችና ፈሪሳውያን በማገበረሰቡ ውስጥ ከሁሉም በላይ ቅዱሳን ነበሩ! ታዲያ እነርሱ ያንን ጽድቅ እስካላገኙት ተራውስ ሰው እንግዲህ ምን ተስፋ ይኖረዋል?

ኢየሱስ ሦስት ግንኙነቶችን በማቅረብ በሕግ ላይ ያለውን አመለካከት ገልጾአል።

1. ሕጉን ለመሻር ልንፈልግ እንችላለን (5: 17)። በፈሪሳውያን ግምት ኢየሱስ ይህንን እያደረገ ነበረ። በመጀመሪያ ደረጃ፣ የእርሱ ሥልጣን ከማናቸውም ታዋቂ መሪዎች ወይም ትምህርት ቤቶች የተገኘ አልነበረም። ኢየሱስ እንደ ጻፎችና ፈሪሳውያን «ከባለሥልጣናት» እየጠቀሰ በማስተማር ምትክ በሥልጣን ያስተምር ነበር።

ኢየሱስ በሥልጣኑ ብቻ ሳይሆን በእንቅስቃሴውም ሕጉን የሚተላለፍ ይመስል ነበር። በሰንበት ዕለት ሆነ ብሎ ሰዎችን ከመፈወሱም በላይ ለፈሪሳውያኑ ወጎች ምንም ትኩረት አያደርግም ነበር። እንዲሁም ጌታችን የቀራጮችና የኃጢአተኞች ወዳጅ ስለነበር ጎብረት የሚያደርግበትም ሁኔታ ከሕጉ ጋር የሚቃረን ይመስል ነበር።

ይሁንና፣ ሕጉን ያፈርሱ የነበሩት ራሳቸው ፈሪሳውያን ነበሩ! በወጋቸው ምክንያት ለሕዝቡ የእግዚአብሔርን ቃል ነፍገዋል፤ ግብዝ ሕይወታቸውም እንጠብቃለን የሚሉትን ሕግ ተላልፈዋል። ፈሪሳውያን የእግዚአብሔርን ቃል ከብክለት እየጠበቁ እንደሆነ ይመስላቸው ነበር፤ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን የእግዚአብሔር ቃል እንዳይስፋፋ አምቀውና ቀብረው ነበር የያዙት! ክርስቶስ ወደ ምድር ሲመጣ አለመቀበላቸው የሕጉ ውስጣዊ እውነት ወደ ልባቸው ዘልቆ እንዳልገባ አረጋግጦባቸዋል።

ኢየሱስ የመጣው እራሱ ሕጉን በማክበር፣ ሌሎችም የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑት እንዲወዱት፣ እንዲያጠኑትና እንዲኖሩበት ለመረዳት እንደሆነ በግልጽ ተናግሯል። የሃይማኖት መሪዎችን ሰው-ሠራሽ ጽድቅ አይቀበልም ነበር። ጽድቃቸው ውጫዊና ለታይታ ብቻ ነበር። ሃይማኖታቸውም የሞተ ሥርዓት የሚከተል እንጂ ሕያውነት ያለው አልነበረም። ሰው-ሠራሽ ነበርና በሌሎች ሕይወት ውስጥ ሕያው በሆነ

መንገድ ራሱን አይገልጽም ነበር። በመሆኑም ኩሩዎች እንጂ ትሑታን አላደረጋቸውም፤ ወደ ባርነት እንጂ ወደ ነፃነት አልመራቸውም።

2. ሕጉን ለመፈጸም ልንሻ እንችላለን (5: 17) ኢየሱስ ክርስቶስ በሁሉም የሕይወት አቅጣጫው የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጽሟል። «ከሕግ በታች» ስለተደረገ (ገላ. 4: 4)፤ በልደቱ የእግዚአብሔርን ቃል ፈጽሟል። ከአይሁድ ቤተሰብ ለሚወለድ ልጅ የታዘዘው ሥርዓት ሁሉ ለእርሱም በወላጆቹ አማካኝነት ተሟልቷል። ማንም ሰው ስለ ኃጢአት ሊወቅሰው አይችልም ነበርና በሕይወቱም ሕጉን እንደፈጸመ የሚያጠራጥር አይሆንም። ለጻፎችና ፈርሳውያን ወጎች ባይገዛም፤ እግዚአብሔር በሕጉ ውስጥ ያዘዘውን ሁሉ አድርጓል። በዚህም ምክንያት አብ በወልድ «ደስ ተሰኝቶ» ነበር (ማቴ. 3: 17፤ 17: 5)። ኢየሱስ በማስተማር ተግባሩም ሕጉን ፈጽሟል፤ ከሃይማኖት መሪዎች ጋር ወደ መጋጨት ያመጣውም ይኸው ነበር። ኢየሱስ አገልግሎቱን በጀመረ ጊዜ ሕያው የሆነው የእግዚአብሔር ቃል በሰው-ሠራሽ ወጎችና ትርጓሜዎች ተሸፋፍኖና ተውጦ አገኘው። ከዚያም ይህንኑ ግዙፍ «የሃይማኖት» ሽፋን ገረሰሰና ሕዝቡን ዳግም ወደ እግዚአብሔር ቃል መለሰ። ቀጥሎም፤ በአዲስና ሕያው መንገድ ቃሉን ከፈተላቸው፤ የተለማመዱት ላይ ላዩን ካለው የሕጉ «ፊደል» ጋር እንጂ ውስጣዊ የሕይወት «አስኳሉን» አላወቁትም ነበር።

ይሁንና ኢየሱስ በተለይ ሕጉን የፈጸመው በሞቱና በትንሣኤው ነበር። እርሱ የሕጉን ርግማን ተሸከመ (ገላ. 3: 13)። የብሉይ ኪዳንን ወጎችና ሥርዓቶችን ስለፈጸመ፤ ዳግም በእግዚአብሔር ሕዝብ የሚዘወተሩ አይሆኑም (ዕብ. 9-10 ተመልከት)። ኢየሱስ አርጌውን ኪዳን አስወገደና አዲስ ኪዳን አመጣ።

ኢየሱስ ሕጉን የሻረው በመፈጸም እንጂ በመዋጋት አልነበረም! ምናልባትም የሚከተለው መግለጫ ይህንን ግልጽ ያደርጋልን ይሆናል:- አንድ የዋርካ ዛፍ ፍሬ ቢኖረኝ፤ ከሁለት ዘዴዎች መርጫ ላጠፋው እችላለሁ። ድንጋይ ላይ አስቀምጬ በመደሻ ላደቀው እችላለሁ፤ አሊያም በመሬት ላይ እተክልና የዋርካ ዛፍ በመሆን ራሱን ጨርሶ እንዲቀይር ላደርግ እችላለሁ።

ኢየሱስ በሞተ ጊዜ የቤተ መቅደሱን መጋረጃ ቀደደና ወደ ቅድስተ-ቅዱሳን የሚወስደውን መንገድ ከፈተ (ዕብ. 10: 19)። አይሁዳውያንንና አሕዛብን ይለይ የንበረውን ግድግዳ አፈራረሰ (ኤፌ. 2: 11-13)። ሕጉ በክርስቶስ ስለተፈጸመ ከእንግዲህ በእጅ የተሠሩ መቅደሶች (የሐዋ. 7 ክፉ. 48 ጀምሮ)፤ ወይም ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች (ቆላ. 2: 10-13) አያስፈልጉንም።

ሕግን እንዴት ልንፈጽም እንችላለን? ራሳችንን ለመንፈስ ቅዱስ አሳልፈን በመስጠትና በሕይወታችን ውስጥ እንዲሠራ በመፍቀድ (ሮሜ 8: 1-3)። መንፈስ ቅዱስ በዕለታዊ ሕይወታችን ውስጥ «የሕግን ጽድቅ» እንድናውቅ ያስችለናል። ይህም ኃጢአት የሚባል ነገር ሳይነካን ፍጹም የሆነ ሕይወት እንኖራለን ማለት ሳይሆን፤ ዳሩ ግን ክርስቶስ በመንፈሱ ኃይል በእኛ ውስጥ ይኖራል ማለት ነው (ገላ. 2: 20)።

ብፅዕናዎችን በምናነብበት ጊዜ የኢየሱስ ክርስቶስን ፍጹም ባሕርይ እንመለከታለን። ኢየሱስ ኃጢአት ያልነካው እንደ መሆኑ፤ ከተውንም በኃጢአቱ ላይ ማልቀስ ባላስፈለገውም ነበር። እርሱ ግን «የሕግም ሰው፤ ደቄንም የሚያውቅ» ነበር (ኢሳ. 53: 3)። እንደዚሁም ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ መሆኑ፤ ለጽድቅ ሲል ጨርሶም መራብና መጠማት ባልተገባውም ነበር። ዳሩ ግን በአብ ፈቃድ ደስ ይለውና ይህንኑም በማድረግ ይረካ ነበር (ዮሐ. 4: 34)። የብፅዕናዎችን ጽድቅ ልንለማመድ የምንችልበት ብቸኛው መንገድ በክርስቶስ ኃይል አማካኝነት ነው።

3. ሕጉን ለማድረግና ለማስተማር ልንሻ እንችላለን (5: 19)፡- ይህም በብሉይ ኪዳን ላይ በማተኮር አዲሱን ኪዳን እንዘነጋለን ማለት አይደለም። የእኛ አገልግሎት የአዲስ ኪዳን አገልግሎት እንደሆነ 2ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 3 ግልጽ ያደርገዋል። ይሁንና ትክክለኛ የሕግ አገልግሎትም አለ (1ኛ ጢሞ. 1 ከቁ. 9 ጀምሮ)፤ ይህም ከከበረው የእግዚአብሔር የጸጋ መልእክት ጋር የሚቃረን አይደለም። ኢየሱስ ስለ እግዚአብሔር ጽድቅ በይበልጥ እንድናውቅ፤ እንድንታዘዘውና ከሌሎችም ጋር እንድንካፈለው ይፈልጋል። የእግዚአብሔር ሥነ-ምግባራዊ ሕግ አልተለወጠም። ከአሥርቱ ትእዛዛት ዘጠኙ በአዲስ ኪዳን መልእክቶች ውስጥ ተደግመው ከመጻፋቸውም ባሻገር፤ አማኞች እንዲፈጽሙአቸው ታዘዋል። (የቀረው ትእዛዝ ለእስራኤላውያን እንደ ምልክት ሆኖ የተሰጠው ሰንበት ነው (ነህ. 9: 14 ተመልከት።))

በዛሬው ጊዜ ከፍርሃት የተነሣ ውጫዊውን ሕግ የምናከብርበት ምክንያት የለም፤ ነገር ግን እኛ አማኞች ከፍቅር የተነሣ ውስጣዊውን ሕግ ለመጠበቅ ፈቃደኞች ነን። መንፈስ ቅዱስ ቃሉን በማስተማር እንድንታዘዝ ያስችለናል። ኃጢአት አሁንም ኃጢአት ነውና እግዚአብሔር ኃጢአትን ይቀጣል። እንዲያውም፤ ስለተማርንና ብዙ ስለተሰጠን በዚህ ዘመን የምንኖረው ሰዎች የበለጠ ኃላፊነት አላብን!

ጽድቅ በዕለታዊ ሕይወታችን ውስጥ የሚሠራው እንዴት ነው? (5: 21-48)

ኢየሱስ ስድስት አስፈላጊ የብሉይ ኪዳን ሕግጋትን በመውሰድ እራሱ ሊሰጥ በመጣው አዲስ ሕይወት አንጻር ለሕዝቡ ተርጉሞላቸዋል። የእግዚአብሔርን መመዘኛዎች ሳይነካ መሠረታዊ ለውጥ አድርጓል፡- ውጫዊውን ተግባር ብቻ ሳይሆን የልብን አመለካከቶችና መሻቶች ማስተካከል እንደሚገባ ገልጿል። ፈሪሳውያን ጽድቅ አንዳንድ ተግባራትን የግድ ማከናወንን እንደሚያካትት ሲናገሩ፤ ኢየሱስ ግን በልብ ዝንባሌ ላይ እንደሚመሠረት አስተምሯል።

ስለ ኃጢአትም እንደዚሁ፡- ፈሪሳውያን ኃጢአት ናቸው ብለው የሚዘረዝሩአቸው ውጫዊ ተግባራት ነበሩ፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ ኃጢአት ከልብ ዝንባሌ እንደሚመጣ ገልጾአል። ቁጣ በልብ ውስጥ የሚፈጸም ግድያ ሲሆን፤ ምኞትም በልብ ውስጥ የሚከናወን የዝሙት ተግባር ነው። ለአፍ «በተራራው ስብከት እንደሚኖር» የሚናገረው ሰው፤ ምናልባትም የተራራው ስብከት ከመጀመሪያዎቹ ዓሥርቱ ትእዛዛት የበለጠ የከበዱ ትእዛዛትን እንደሚያቅፍ ላይዝዘብ ይችላል።

ግድያ (5: 21-26፤ ዘጸ. 20: 13)፡- በቺካን ውስጥ ከሚፈጸሙት ከየሠላሳ አምስቱ የሞት አደጋዎች መካከል አንዱ በግድያ እንደሚከናወንና ከእነዚህም ግድያዎች ውስጥ አብዛኛዎቹ በወዳጆች ወይም በዘመዳሞች መካከል በሚነሡ «የደም-ፍላት ወንጀሎች» እንደሚተገበሩ አንብቤአለሁ። ኢየሱስ ቁጣ ወደ ግድያ ይመራል አላለም፤ ቁጣ ግድያ ነው አለ እንጂ!

በኃጢአት ላይ የሚደረግ የተቀደሰ ቁጣ አለ (ኤፌ. 4: 26)፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ የሚናገረው በሰዎች ላይ የሚደረገውን ከቅድስና የራቀ ቁጣ ነው። በማቴዎስ 5: 22 ላይ የጠቀሰው ቃል፡- «የታቀደ ቁጣ፤ ከውስጥ የመነጨ ክፋት» ማለት ነው። ኢየሱስ በርካታ ደረጃዎችን የሚያካትት የኃጢአት ልምድ ገልጾአል። በመጀመሪያ ደረጃ ምክንያት የሌለው ቁጣ ነበር። ይህም ውስጣዊ ስሜት በቃላት ሲተረጎም፡- «ጨርቃም - ደደብ!» የመሳሰሉትን ስድቦች ያስከትላል። እነዚህ ቃላት የባሰ እሳት ይጭሩና ወደ ክፉና የተካረረ ጥልና የስድብ ናዳ ያመራሉ።

ቁጣ እንዲህ ያለ የሞኝነት ተግባር ነው። ከማነጽ ፈንታ እንድንንድ ያደርገናል። ነፃነታችንን ገፎ እስረኞች ያደርገናል። አንድን ሰው መጥላት ማለት በልባችን ይህንኑ ሰው መግደል ማለት ነው (1ኛ ዮሐ. 3: 15)።

ይህም ማለት አስቀድመን በውስጣችን ኃጢአት ስለፈጸምን የምንጠላውን ሰው መግደል አለብን ማለት አይደለም። በመሠረቱ፤ የኃጢአት ስሜቶች ለኃጢአት ተግባራት ማመካኛዎች አይሆኑም። የኃጢአት ቁጣ ከእግዚአብሔር እና ከወንድሞች ጋር ያለንን ኅብረት

ያበለሻል፤ ዳሩ ግን እንደ ነፍሰ-ገዳዮች ከወሳኒ ውስጥ አያስቀምጠንም። ይሁንና፤ የኃጢአት ቁጣቸውን ለመግታት ባለመቻላቸው ብዙ ሰዎች የነፍሰ-ገዳይነትን ወንጀል ፈጽመዋል።

የኃጢአትን ቁጣ በታማኝነት መጋፈጥና እንደ ኃጢአት ለእግዚአብሔር መናዘዙ ተገቢ ነው። ወደ ወንድማችን ዘንድ ጎራ ብለን፤ የተፈጠረውን አለመግባባት በፍጥነት ማስወገድ አለብን። ቆይታችን እየረዘመ ሲሄድ፤ ቅራኔው እየተባባሰ ይሄዳል። ዕርቅን በማንቀበልበት ጊዜ ራሳችንን ከአደገኛ ሁኔታ ላይ እንጥላለን። (ማቴ. 18:15-20ን ለተጨማሪ ምክር ተመልከት።) ለወንድሙ ይቅርታ ለማድረግ የማይፈልግ ሰው ራሱ የሚሸጋገርበትን ድልድይ ያፈርሳል የሚለው አባባል ትክክል ነው።

ዝሙት (5:27-30፤ ዘጸ. 20:14)፡- ኢየሱስ የእግዚአብሔርን የንጽሕና ሕግ ከማጠናከሩም፤ የዚህ ሕግ ዓላማ የወሲብን ቅድስናና የሰብአዊ ልብን ኃጢአተኛነት ለመግለጽ እንደነበር አስረድቷል። እግዚአብሔር የወሲብ ብልቶችን ፈጥሮአቸዋል፤ ይጠብቃቸውማል። ይህንኑ የመቄጣጠርና በሕጉ ላይ የሚያምፁትን የመቅጣት ሥልጣኑም የእርሱ ነው። ወሲብን የመቄጣጠር እርምጃ የሚወስደውም ነፃነታችንን ለመግፈፍ ሳይሆን፤ ዳሩ ግን ሊባርከን ስለሚፈልግ ነው። እግዚአብሔር «አታድርግ» በሚልበት ጊዜ ሁሉ ወደ «ቀና» ጉዳና ሊመራን በመፈለጉ መሆኑን ማመን አለብን።

የወሲብ ብልገና የሚጀምረው በልብ ምኞቶች ውስጥ ነው። እርግጥ፤ ኢየሱስ የረከሰ ምኞት ከረከሰ ተግባር ጋር አንድ ዓይነት ነው ማለቱ እንዳልሆነ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል። ይህንን ልዩነት ካለመረዳት የተነሣ አንድ ሰው ወደ ዝሙት ተግባር በቀጥታ ማምራት የለበትም። ፍላጎቱና ተግባሩ አንድ ዓይነት አይደሉም፤ ዳሩ ግን በመንፈሳዊ አነጋገር ተመሳሳዮች ናቸው። ኢየሱስ የጠቀሰው «ማየት» ድንገተኛ የዓይን ግጭት ሳይሆን፤ ዳሩ ግን ምኞትን ለማሟላት ከመጓጓት የተነሣ የሚካሄድ የማያቋርጥ እይታ ነው። አንድ ሰው አንዲቷን ውብ ሴት ተመልክቶ ውብ መሆኗን ሊገነዘብና ዳሩ ግን ላይመኛት ይችላል። ኢየሱስ የጠቀሰው ሰው ግን የተመለከተበት ዓላማ በተግባር ሊፈጽም ያልቻለውን ዝሙት፤ ውስጣዊ የሰሜት ራቡን በእይታ ለመወጣት እንደፈለገ አድርጎ ነበር። ይህ ደግሞ ሆን ተብሎ በዕቅድ የሚፈጸም እንጂ በአንድ አጋጣሚ የሚፈጠር ሰሜት አልነበረም።

ድል የምናገኘው እንዴት ነው? (ፍላጎት ወደ ተግባር ስለሚመራ)፤ የልብን መሻት በማንጻትና የሰውነትን ተግባራት በመግራት ነው።

በመሠረቱ፡ ጌታችን የሚናገረው ቀጥታ ስለ ሥጋዊ ቀድሞ-ጥገና (ቆርጦ መጣል) አይደለም፤ ምክንያቱም፡ ከልብ ውስጥ ያለው ችግር በዚህ ሊቃለል አይችልምና፤ ዳሩ ግን ዓይንና እጅ ለወሲብ ኃጢአቶች «መሣሪያዎች» ስለሆኑ ሊገሩ ይገባል። ኢየሱስ፡ «ኃጢአትን በቅጽበትና በቆራጥነት ከአንተ ዘንድ አስወግድ! አታመንታ - ቆርጠህ ጣል» ይላል። የሰውነት ኃጢአቶች ወደ ዘላለማዊ ፍርድ ሊያመሩ ስለሚችሉ መንፈሳዊ ቀድሞ-ጥገና ከሥጋዊ ቀድሞ-ጥገና በላይ አስፈላጊ ነው። ይህ ጉዳይ ቂላስይስ 3:5 እና ሮሜ 6:13፤ 12:1-2፤ 13:14 የመሳሰሉትን ምንባቦች ያስታውሰናል።

ፍቺ (5:31-32)፡- ጌታችን በዚህ ጉዳይ ላይ በ19:1-12 ላይ በዝርዝር ገለጻ ስለሰጠ ከምዕራፉ ስንደርስ የምንነጋገርበት ይሆናል።

መሐላ (5:33-37፤ ዘሌ. 19:12፤ ዘዳ. 23:23)፡- ይህ «የመራገም» ኃጢአት ሳይሆን፡ ዳሩ ግን የተናገርነው ነገር እውነት መሆኑን ለማጽናት የመማል ኃጢአት ነው። በፈሪሳውያን ዘንድ እውነትን ለመሸፋፈን የሚረዱ ማናቸውም የማታለያ ሐረጎችና መሐላዎች ይዘወተሩ ነበር። የእግዚአብሔርን የተቀደሰ ስም ከመጥራት ቢታቀቡም፡ የኢየሩሳሌምን ከተማ፡ ሰማይን፡ ምድርን፡ ወይም ሌላ የሆነ የሰውነት ክፍልን በመጥራት መሐላ ያካሂዱ ነበር።

ኢየሱስ፡ ሰዎች እንዲያምኑን ለማድረግ «በሰባራ ምርኩዞች» እንዳንደገፍ፡ ውይይታችን ታማኝነት የሰፈነበት እንዲሆንና ባሕርያችንም እውነትነትን እንዲላበስ አስተምሯል። ቃላት እንደ ሰውየው ባሕርይ ይለያያሉ። ሆኖም ግን የባሕርይ ሰንካላነትን የመሐላዎች ጋጋታ አይጠግነውም። «በቃል ብዛት ውስጥ ኃጢአት ሳይኖር አይቀርም፤ ከንፈሩን የሚገታ ግን አስተዋይ ነው» (ምሳሌ 10:19)። አንድ ሰው እኛን ለማሳመን በማሰብ የቃላት ውርጅብኝ በሚያዥጉደጉድበት ጊዜ፡ መጠርጠሩ ብልህነት ነው።

ቂም በቀል (5:38-42፤ ዘሌ. 24:19-22)፡- ለሙሴ የተሰጠው ሕግ ትክክለኛና ፍትሐዊ ነበር ለማለት ይቻላል። ይኸውም አጥፊውን ጥፋቱ ከሚጠይቀው በላይ እንዳያስከፍሉት ያስገድድ ነበር። እንዲሁም የግል በቀል ከመወጣትም ይከላከል ነበር። ኢየሱስ ሕጉን ለሌላው የሥቃይ ምክንያት ከምትሆን ራሱህ ተጉዳ በሚል አመለካከት ይተካዋል። በመሠረቱ፡ ይህንን የተጠቀመው ለግል ጉዳዮች እንጂ የቡድኖችን ወይም የሕዝቦችን ጠቀሜታ በተመለከተ አልነበረም። መልሶ የማጥቃቱን እርምጃ የሚወስድ ሰው፡ ለራሱም ሆነ ጥፋቱን ለፈጸመው ሰው የከፋ የስሜት

ጫና ከማሳደር የተሻለ ተግባር አያከናውንም። ይህም ውሎ ይደር እንጂ ሰላምን ሳይሆን ግጭትን ማስከተሉ አይቀርም።

«ሌላውን ጉንጭ ለማዞር»፥ ባለንበት ስፍራ ላይ መቆየት ይኖርብናል እንጂ አካባቢውን ጥለን መፈርጠጥ አይገባም። ይህም እምነትንና ፍቅርን ይጠይቃል። በዚህም አድራጎታችን የተነሣ ጉዳት እንደሚደርስብን የታወቀ ነው። ይሁንና ለውስጣዊ ጥቃት ከመጋለጥ ይልቅ ውጫዊ ጉዳት ቢደርስብን ይመረጣል። በተጨማሪም ኃጢአተኛውን ለመርዳት መሞከር አለብን ማለት ነው። በዚህም ጊዜ ምናልባት አንድ የማጥቃት እርምጃ ሊወሰድብን ስለሚችል አጋዥ የሌለን ደካሞች ልንሆን እንችላለን፤ ዳሩ ግን ኢየሱስ ስለሚረዳንና ባሕርያችንን በማንጽ ከጉናችን ስለሚቆም፥ ድል-ነሺዎችም ነን። የጭካኔ ተግባር የሚመነጨው ከደካማነት እንጂ ከብርታት እንዳልሆነ የሥነ-ልቦና ጠበብት (ሳይኮሎጂስቶች) ይናገራሉ። ሌሎችን ሊወድና መከራ ሊቀበል የሚችለው ብርቱው ሰው ሲሆን፥ ስለራሱ ብቻ በማሰብና ለራሱም እንክብካቤ ለማድረግ ሲል ሌሎችን የሚጉዳው ግን ደካማው ሰው ነው። ደካማው ሰው በሌሎች ላይ ጉዳት ያደርስና ራሱን ለማዳን ሲል ከአካባቢው ይሰወራል።

ጠላቶችን መውደድ (5:43-48 ዘሌ. 19:17-18)፡- የብሉይ ኪዳን ሕግ በየትኛውም ስፍራ ቢሆን ጠላታችንን እንድንጠላ አያስተምረንም። ይልቁንም ዘጸአት 23:4-5 የመሳሰሉ ምንባቦች የሚያስተምሩት የዚህን ተገላቢጦሽ ነው። ኢየሱስ ስለ ጠላቶቻችን ሲናገር፡- የሚረግሙን፥ የሚጠሉንንና በራስ-ወዳድነት የሚበዘብዙን እንደሆኑ ገልጾአል። የክርስትና ፍቅር ስሜት ብቻ ሳይሆን የፈቃድ ጉዳይ በመሆኑ፥ ክርስቶስ ጠላቶቻችንን እንድንወድ የማዘዝ መብት ነበረው። እንዲሁም፥ እርሱ የወደደን ጠላቶቹ ሳለን ነበር (ሮሜ 5:10)። እኛም የሚረግሙንን በመመረቅ፥ ለነርሱ መልካም የሆነውን በማድረግና በመጸለይ ይህንን ፍቅር ልናሳይ ይገባል። ለጠላቶቻችን በምንጸልይበት ጊዜ እነርሱን መውደዱ እየቀለለን ይሄዳል። ይህም በአመለካከታችን ውስጥ የተተከለውን «መርዝ» ጉትቶ በማውጣት ሰላምን ያስገኛልናል።

ኢየሱስ ለዚህ ምክር በርካታ ምክንያቶች አቅርቧል፡- 1) ይህ ፍቅር በአስተሳሰባችን የመብሰልና የአብ ልጆች መሆናችንን የሚያመለክት ነው። 2) የእግዚአብሔርን ባሕርይ የሚመስል ነው። አብ ለሚቃወሙት ሰዎች መልካም ነገሮችን ይሰጣቸዋል። ቁጥር 45 ፍቅራችን ጠላቶቻችንን በመማረክ ወዳጆቻችን የምናደርግበትን የበረከት «ዝናብ እንደሚያዘንብልን» ይናገራል። ፍቅር እግዚአብሔር በቸርነቱ እንደሚሰጠን ዝናብና ፀሐይ ዓይነት ነው። 3) ለሌሎች የሚሆን

ምስክርነት ነው። «ሌሎች ከሚያደርጉት በላይ ምን ታደርጋለህ?» የሚለው ማለፊያ ጥያቄ ነው። እግዚአብሔር መልካምን በመልካም፣ ከፋን በከፋ ከሚመልሰውና ከደኅንነት ከራቀው የዓለም ሕዝብ፣ ላቅ-መጠቅ ባለ ሁኔታ እንድንኖር ይፈልጋል። ክርስቲያኖች እንደመሆናችን ፍቅርን ለማከማቸት ስንል ለክፉው መልካም ምላሽ ልንሰጥ ይገባል።

በቁጥር 48 ላይ «ፍጹም» የሚለው ቃል በዚህ ሕይወት የማይዘለቅ በመሆኑ፣ ልንታገልለት የሚገባው መልካም ግብ ቢሆንም ኃጢአት ያልነካው ፍጹምነት ማለት አይደለም። ዳሩ ግን እንደ እግዚአብሔር ልጆች ምሉዓንና በሳሎች መሆን እንዳለብን ያሳስበናል። አብ ጠላቶቹን ስለሚወድና ልጆቹ ለማድረግ ስለሚፈልግ፣ እኛም በበኩላችን ከዓላማው ጋር በመተባበር ልንረዳው ይገባል።

የንጉሡ መመሪያዎች፡- እውነተኛው አምልኮ

ግቴዎስ 6

የመንግሥቱ እውነተኛው ጽድቅ በዕለታዊ የሕይወት እንቅስቃሴዎች ውስጥ መተግበር አለበት። ይህም በተቀረው የተራራው ስብከት ውስጥ ልዩ አጽንዖት እንደተሰጠው እንረዳለን። ኢየሱስ ይህንን መመሪያ ከእግዚአብሔር (6: 1-18)፣ ከቁሳዊ ነገሮች (6: 19-34) እና ከሌሎች ሕዝቦች (7: 1-20) ካለን ግንኙነት ጋር ያዛምደዋል።

በተጨማሪም ኢየሱስ ሃይማኖትን የኃጢአት መሸሸጊያ መሣሪያ የማድረጉን የግብዝነት ተግባር አደገኛነት በተመለከተ ማስጠንቀቂያ ሰጥቷል (6: 2፥5፥16)። ግብዝ ሰው ከከፍተኛ አሳቦቹ ተንሸራትቶ የሚወድቅ፣ ወይም በአጋጣሚ ኃጢአት የሚፈጽም ሰው አይደለም፤ ሁላችንም በእነዚህ ውድቀቶች ውስጥ እናልፋለንና! ዳሩ ግን ግብዝ ሰው ኃጢአቶቹን ለመሸፈንና ጥቅሞቹን ለማስጠበቅ ሆን ብሎ በሃይማኖት ከለሳ የሚጠቀም ነው። ግብዝ ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል «ጭንብል የሚያጠልቅ ተዋናይ» የሚል ትርጉም አለው።

የፈረሳውያን ጽድቅ ከእውነተኛነት የራቀና ታማኝነት የሌለበት ነበር። የሃይማኖት ተግባራቸውን የሚያከናውኑት ከሰዎች ለሚያገኙት ሙገሳ ሲሉ እንጂ ከእግዚአብሔር ስለሚጠበቁት ሽልማት አልነበረም። ይሁንና እውነተኛ ጽድቅ ከውስጥ መፍለቅ አለበት። በክርስትና ቃል ኪዳናችን እውነተኛና ታማኞች መሆናችንን ለማረጋገጥ ራሳችንን መፈተን አለብን። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ፣ ኢየሱስ ይህ ፈተና እንደምን በአራት የሕይወታችን ክንውኖች ውስጥ እንደሚከሰት አሳይቷል።

መስጠታችን (6: 1-4)

በፈረሳውያን ሃይማኖት ውስጥ ለድሆች ምጽዋት መስጠት፣ መጸለይና መጾም አስፈላጊ ሥርዓቶች ነበሩ። ኢየሱስ እነዚህን ነገሮች በምናደርግበት ጊዜ ልባችን ትክክል መሆኑን እንድናረጋግጥ አስጠነቀቀን እንጂ ልምዶቹን አላወገዘም። ፈረሳውያን ምጽዋት መስጠትን ከእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ ለማግኛና ከሰዎችም አትኩሮት ለማትረፈያ ይጠቀሙበት ነበር፤ እነዚህም የተሳሳቱ መነሻ ምክንያቶች ነበሩ። ደኅንነት ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ስጦታ በመሆኑ (ኤፌ. 2: 8-9)፣ የእኛ የቱንም ያህል መስጠት ደኅንነትን ሊያስገኛልን አይችልም። እንዲሁም የሰው ክብር ጊዜያዊ በመሆኑ (1ኛ ጴጥ. 1: 24)፣ የሰውን ውዳሴ ለማግኘት

ብሉ መጣሩም ሞኝነት ነው። ቁም-ነገሩ የእግዚአብሔርን ክብርና ውዳሴ ማስገኘቱ ነው።

ኃጢአት-ለባሹ ተፈጥሮአችን እጅግ ተለዋዋጭ ስለሆነ ለደህ መመጽወትን የመሰለውን በጎ ተግባር ሳይቀር ሊያበላሸው ይችላል። መነሻ ምክንያታችን የሰዎችን ውዳሴ ማትረፍ ከሆነ እንደፈረሳውያኑ የሰዎችን አትኩሮት በሥራችን ላይ ለማሳረፍ እንጥራለን። ዳሩ ግን መነሻ ምክንያታችን እግዚአብሔርን በፍቅር ማገልገልና ማስደሰት ከሆነ የሌሎችን አትኩሮት ሳንሻ ስጦታዎቻችንን በስውር እንሰጣለን። በዚህም ጊዜ በመንፈሳዊ ሕይወታችን እናድጋለን፤ እግዚአብሔር ይከብራል፤ ሌሎችም ይረዳሉ። ይሁንና በተሳሳተ አነሣሽ ምክንያት የምንሰጥ ከሆነ ምንም እንኳ የምንሰጠው ገንዘብ የተቸገረውን ሰው ሊረዳ ቢችልም፤ ለራሳችን በረከትንና ሽልማትን፤ ለእግዚአብሔር ደግሞ ክብርን እንነፍጋለን።

ይህ ማለት በግልጽ መስጠት ስሕተት ነው ማለት ነው?? ሁሉም ነገር በምሥጢር መስጠት አለበት?? ይህን መሰሉ አድራጎት ሁልጊዜም ስሕተት ላይሆን ይችላል፤ ለምሳሌ በቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረ ሰው ሁሉ በርናባስ ከመሬቱ ሽያጭ ያገኘውን ገንዘብ እንደሰጠ ያውቅ ነበር (የሐዋ. 4:34-37)። የቤተ ክርስቲያን ምእመናን ገንዘባቸውን በሐዋርያት እግር ሥር በሚያስቀምጡበት ጊዜ ድርጊቱ በስውር የሚከናወን አልነበረም። በመሠረቱ ልዩነት የሚመጣው የመስጠት ተግባሩ በሚከናወንበት መነሻ ምክንያት ላይ ነበር። ስጦታ በመለገሳቸው ብቻ እራሳቸውን ከነበሩበት መንፈሳዊ ደረጃ እንደላቁ አድርገው ለማሳየት የተጣጣሩት ሐናንያና ሰጺራ ከዚህ ሙሉ በሙሉ የሚቃረኑ ነበሩ (የሐዋ. 5:1-11)።

ጸሎታችን (6:5-15)።

ኢየሱስ የጸሎት ሕይወታችንን ለመምራት አራት መመሪያዎችን ሰጥቶናል።

1. በአደባባይ ላይ ከመጸለያችን በፊት በስውር መጸለይን መለማመድ አለብን (6:6)፡- በጉባኤ ውስጥ እስካለን በአደባባይ መጸለያችን (1ኛ. ጢሞ. 2 ክፉ. 1 ጀምሮ)፤ ወይም ደግሞ ምግብ በሚቀርብበት ጊዜ (ዮሐ. 6:11)፤ ወይም የእግዚአብሔርን ርዳታ በምንፈልግበት ጊዜ (ዮሐ. 11:41-42፤ ዮሐዋ. 27:35)፤ እንደዚሁ በይፋ መጸለይ ስሕተት አይደለም። ነገር ግን በቤት ውስጥ የመጸለይ ልምድ ሳይኖረን በአደባባይ ላይ ለጸሎት መነሣቱ ስሕተት ነው። በአደባባይ ላይ ስንጸልይ የሚመለከተን ሰው፤ በቤታችንም የጸሎት ሰዎች

እንደሆንን አድርጎ ሊቆጥር ይችላል። ይህም ተገቢ ያልሆነ መግላን ስለሚያስከትል፥ ግብዝነት ነው። ቤት (እልፍኝ) ተብሎ የተተረጎመው ቃል «የግል ክፍል» ማለት ነው። ይህም የዕቃን ማሳሪያ መጋዘን ጭምር ሊያመለክት ይችላል። ጌታችን ለብቻው ይጸልይ ነበር (ማር. 1:35)፤ ኤልያስ (2ኛ ነገሥ. 4 ከቁ. 32 ጀምሮ) እና ዳንኤልም (ዳን. 6 ከቁ. 10 ጀምሮ) እንዲሁ አድርገዋል።

2. በእውነተኛ ልብ መጸለይ አለብን (6:7-8)፡- ጥያቄያችንን ደጋግመን ማቅረባችን «ከንቱ ድግግሞሽ» አይሆንም፤ ኢየሱስም ሆነ ጳውሎስ ልመናቸውን ደጋግመዋልና! (ማቴ. 26:36-46፤ 2ኛ ቆሮ. 12:7-8)። የጸሎት ጥያቄያችን «ከንቱ ድግግሞሽ» የሚሆነው፡- የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም የሚፈልግ እውነተኛ የልብ መሻት ሳይኖር የቃላት መነባነብ ብቻ ሲሆን ነው። ጸሎትን በቃል ሽምድ መደጋገሙ ከንቱ ድግግሞሽ ሊሆን ይችላል። አሕዛብ በአረማዊ ሥርዓቶቻቸው እንዲህ ዓይነት ጸሎቶችን ያዘወትሩ ነበር (1ኛ ነገሥ. 18:26)።

የቅርብ ወዳጄ የሆኑት ዶክተር ሮበርት ኤ. ኩክ ብዙ ጊዜ፡- «ሁላችንም አንድ የምንደጋግመው የጸሎት ልማድ ይኖረናል፤ ትክክለኛ ጸሎት የምንጀምረው ግን ከዚህ ልማድ ስንላቀቅ ነው» ይሉ ነበር። እኔም በግሌ ጸሎት ውስጥ ብቻ ሳይሆን፥ የጸሎት ስብሰባዎችን በምመራበት ጊዜ ጭምር ይህንን አስተውያለሁ። ለአንዳንድ ሰዎች፥ ጸሎት እንዲሁ መደጋገም ወይም የሙዚቃ ሽክላን ለማዘፈን ማጫወቻውን ከፍቶ እንደመርሳት ያህል ነው። እግዚአብሔር እንደሆነ እውነተኛ ያልሆኑትን ጸሎቶች አይመልስም።

3. በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ ሆነን መጸለይ አለብን (6:9-13)፡- ይህ ጸሎት በአመዛኙ «የጌታ ጸሎት» በመባል ይታወቃል፤ ይሁንና «የደቀ-መዛሙርት ጸሎት» የሚለው በይበልጥ የሚስማማ ርእስ ይሆናል። ኢየሱስ ይህን ጸሎት የሰጠን በቃላችን እንድንሸመድደውና አንዳንድ ጊዜ እንድንደግመው አልነበረም። እንዲያውም፥ ይህን ጸሎት የሰጠን ከከንቱ ድግግሞሾች ሊጠብቀን በማሰብ ነው። ኢየሱስ «እንዲህ ጸልዩ» አለ እንጂ፥ «በእነዚህ ቃላት በመጠቀም ጸልዩ» አላለም፤ ይህም ማለት፥ «ይህንን ጸሎት እንደ ምሳሌ እንጂ እንደመተኪያ አድርጋችሁ አትጠቀሙ» ማለቱ ነው።

የጸሎት ዓላማ የእግዚአብሔርን ስም ማስከበርና በምድር ላይ ያለውን የእርሱን ዓላማ ለመፈጸም የእግዚአብሔርን እርዳታ መጠየቅ ነው። ይህም ጸሎት የሚጀምረው የእግዚአብሔርን አጽንዖት፡- ስሙን፥ መንግሥቱንና ፈቃዱን በማስቀደም እንጂ የራሳችንን ጥያቄና ልመና በማስቀደም አይደለም። ሮበርት ሎው የተባሉት፡- «ጸሎት የሰውን ፈቃድ በሰማይ

ለመፈጸም ሳይሆን፤ ዳሩ ግን የእግዚአብሔርን ፈቃድ በምድር ላይ ለመፈጸም የሚረዳ ኃይል መሣሪያ ነው» ብለዋል። የእግዚአብሔርን ስም የሚያገኙድፍ፤ መንግሥቱን የሚያዘገይ፤ ወይም በምድር ላይ ፈቃዱ እንዳይፈጸም የሚቀናቀን ነገር እንዲደረግ እግዚአብሔርን የመጠየቅ መብት የለንም።

በዚህ ጸሎት ውስጥ ብዙኃን ቁጥርን የሚያመለክቱ እንጂ ነጠላ ተውላጠ-ስሞች እንደሌሉ መንገዘቡ ጠቃሚ ነው። የሚጀምረው «አባታችን ሆይ» በማለት ነው። በምንጸልይበት ጊዜ እኛ ዓለም-አቀፋዊ ከሆነው የእግዚአብሔር የአማኞች ቤተሰብ አካል መሆናችንን ማስታወስ አለብን። የቤተሰቡን ሌላ አባል የሚጎዳ ነገር ለራሳችን የመጠየቅ መብት የለንም። በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ ሆነን የምንጸልይ ከሆነ ምላሹ በአንድም ሆነ በሌላ መንገድ ለእግዚአብሔር ሕዝቦች ሁሉ የሚዳረስ በረከት ይሆናል።

እግዚአብሔርን ለሚያሳስቡት ጉዳዮች ቅድሚያ በመስጠት ቀጥለን የራሳችንንም መሻቶች ልናቀርብ እንችላለን። እግዚአብሔር ለእኛ ስለሚያስፈልጉን ነገሮች ግድ ስለሚለው ከመጥቀሳችን በፊት እንኳ ያውቃቸዋል (ቁ. 8)። እንዲህ ከሆነስ ለምን እንጸልያለን? ምክንያቱም ጸሎት እነዚህን መሻቶች ለማሟላት እግዚአብሔር የመረጠው መንገድ በመሆኑ ነው (ያዕ. 4:1-3)። ጸሎት መልሱን በተገቢ መንገድ ለመጠቀም እንድንችል ያዘጋጀናል። የምንሻውን ነገር ካወቅንና ይህንኑም እንደሚሰጠን በመታመን ለእግዚአብሔር ካሳወቅን፤ እግዚአብሔር ያለ ጥያቄያችን ከሚሰጠን ይልቅ በጸሎታችን ምላሽ በምናገኘው ውጤት ልንጠቀምበት እንችላለን።

በየዕለቱ ለሥጋችን ለሚያስፈልጉ ነገሮች፤ ለይቅርታ፤ ለምሪትና ለጥበቃ መጸለያችን ትክክል ነው። «ወደ ፊትና አታግባን» የሚለው እግዚአብሔር ልጆቹን ይፈትናል ማለት አይደለም (ያዕ. 1:13-17)። ይህን ስንል፤ ከፈቃዱ እንዳንወጣና ለሚፈትን ሁኔታ እንዳንጋለጥ (1ኛ ዮሐ. 5:18)፤ ወይም ደግሞ ከመፈተን አደጋ ላይ እንዳንወድቅ (ማቴ. 4:5-7) እግዚአብሔር በተአምራዊ አሠራር ያድነን ዘንድና ይመራን ዘንድ መጠየቃችን ነው።

4. ሌሎችን ይቅር በሚል መንፈስ ውስጥ ሆነን መጸለይ አለብን (6:14-15)፡- በዚህ የጸሎቱ «ተጨማሪ» ክፍል ውስጥ፤ ኢየሱስ «እኛም የበደሉንን ይቅር እንደምንል» በማለት የቁጥር 12ን የመጨረሻ ሐረግ አስፋፍቶታል። በኋላም ይህንኑ ትምህርት ለደቀ መዛሙርቱ ደግሞታል (ማር. 11:19-26)። ሆኖም ኢየሱስ አማኞች የእግዚአብሔርን ይቅርታ የሚቀበሉት ሌሎችን ይቅር በማለት

እንደሆነ እያስተማረ አልነበረም፤ ይህ ከእግዚአብሔር ነፃ ጸጋና ምሕረት ጋር የሚቃረን ነውና። ይሁንና፤ በእውነት የእግዚአብሔርን ይቅርታ ተቀብለን ከሆነ ሌሎችን ይቅር ለማለት ዝግጁዎች እንሆናለን (ኤፌ. 4:32፤ ቂላ. 3:13)። ጌታችን ይህንን መመሪያ በጨካኛ ባሪያ ምሳሌ ግልጽ አድርጎታል (ማቴ. 18:21-35)።

እውነተኛ ጸሎት «የቤተሰብ ጉዳይ» («አባታችን ሆይ ...») የሚል መሆኑን ተመልክተናል። ዳሩ ግን የቤተሰቡ አባላት እርስ በርሳቸው የማይተባበሩ ከሆነ ከአባታቸው ጋር ትክክለኛ ግንኙነት እንዳላቸው እንደምን ተማምነው ሊናገሩ ይችላሉን? 1ኛ ዮሐንስ 4 የሚያተኩረው ለእግዚአብሔር ያለንን ፍቅር ወንድሞቻችንን በመውደድ እንደምናሳይ ነው። እርስ-በርሳችን ይቅር ስንባባል፤ ለመጸለይ የሚያስችል መብት (በጥረታችን) እየተቀበልን አይደለንም፤ ጸሎት የልጅነት መብታችን አካል ነውና (ሮሜ 8:15-16)። ይቅርታ ከኅብረት ጋር አብሮ የሚሄድ ጉዳይ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ከሌለኝ ስኬታማ ጸሎት ላደርግ አልችልም። ዳሩ ግን ከወንድሜ ጋር የማደርገው ኅብረት ከእግዚአብሔር ጋር ያለኝን ኅብረት ለመወሰን ይረዳኛል፤ በመሆኑም፤ ይቅር ባይነት ለጸሎት አስፈላጊ ነው።

እውነተኛ ጸሎት የእግዚአብሔርን ስም ማስከበርን፤ የእግዚአብሔርን መንግሥት መምጣት ማፋጠንን (2ኛ ጴጥ. 3:12)፤ ብሎም የእግዚአብሔር ፈቃድ በምድር ላይ እንዲፈጸም መርዳትን ስለሚያካትት፤ ጸላዩ ሰው በልቡ ውስጥ ኃጢአትን መሰወር የለበትም። እግዚአብሔር ይቅር የማይል መንፈስ ያለውን አማኝ ጸሎቶች ከመለስ የገዛ ስሙን ያጉድፈዋል ማለት ነው። እግዚአብሔር ፈቃዱን በምድር ላይ ለመፈጸም በእንዲህ ዓይነት ሰው አማካኝነት ሊሠራ የሚችለው እንዴት ነው? እግዚአብሔር ለዚህ ዓይነት ሰው ምላሽ ከሰጠው ኃጢአትን ማበረታታቱ ይሆናል! የጸሎት ዋናው ነገር ምላሽን ማግኘት ብቻ ሳይሆን፤ ዳሩ ግን ሰውየው ከእግዚአብሔር ባገኘው ምላሽ ታማኝ ሆኖ የመገኘቱ ጉዳይ ነው።

ጸማችን (6:16-18)

ብዙውን ጊዜ እግዚአብሔር ከአይሁዳውያን የሚጠብቀው ብቸኛ ጸም በዓመታዊ የስርየት ቀን የሚደረገውን ነበር (ዘሌ. 23:27)። ፈሪሳውያን በየሰኞውና በየሐሙሱ (ሉቃስ 18:12) ይጸሙና ሰዎች መጸማቸውን እንዲያውቁላቸው ይጥሩ ነበር። በመሠረቱ፤ ዓላማቸው የሰዎችን መገሳ ማትረፍ ነበርና የእግዚአብሔርን ባርኮት አጥተዋል።

ጾምን በተገቢው መንገድና ከንጹሕ ዓላማ በመነሣሣት የምናከናውነው ከሆነ ስሕተት አይደለም። ኢየሱስ ጾሞአል (ማቴ. 4:3)፤ የቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን ምእመናንንም እንዲሁ (የሐዋ. 13:2)። መጾም የሰውነትን ፍላጎቶች ለመግራት (ሉቃስ 21:34) እና ቅድሚያ የሚሰጣቸውን መንፈሳዊ ጉዳዮቻችንን በተገቢው መሥመር ለማካሄድ ይረዳል። ዳሩ ግን መጾም ከቆውንም ለፈተና የሚያጋልጥ ሊሆን አይገባም (1ኛ ቆሮ. 7:7)። ሰውነታችንን (እንደ ምግብ ወይም መጎታ ከመሳሰሉት) ተፈጥሮአዊ ጠቀሜታዎችን ከሚያስገኝልን ነገር ማገድ በራሱ ጾም አይደለም። በዚህ ምትክ ራሳችንን ለእግዚአብሔር ማስረከብና እርሱን ማምለክ አለብን። የልብ መስጠት እስከሌለ ድረስ፣ ዘላቂ የሆነ መንፈሳዊ ጠቀሜታ ልናገኝ አንችልም (ዘካ. 7 ተመልከት)።

እንደ መስጠትና መጸለይ ሁሉ፣ እውነተኛ ጾምም በሰው ሊፈጸም ይገባል፤ ይህ በአማኙና በአምላኩ መካከል የሚፈጸም ጉዳይ ነው። ፊትን አኮሳምኖ (አዝኖ በመታየትና ከሰዎች ርሳራጌንና ምስጋናን በመሻት) መቅረቡ የጾምን ዓላማ የሚያኮላሽ ተግባር ነው። ይህን በማስመልከት ጌታችን ለመንፈሳዊ ኑሯችን የሚያገለግል የማያሻማ መመሪያ ሰጥቷል። ማንኛውም እውነተኛ መንፈሳዊነት ያለው ነገር እግዚአብሔር በተፈጥሮ የሰጠንን ነገር ጨርሶ አያረክሰውም። በመሠረቱ እግዚአብሔር አንድን መልካም ነገር ለማንጽ የሌላውን መልካም ነገር አያፈርሰውም። መንፈሳዊ ተብለን ለመጠራት ጉስቱለን መታየት ካለብን፣ ስለ መንፈሳዊነት ባለን አመለካከት ላይ አንድ ያልተስተካከለ ነገር አለ ማለት ነው።

በክርስቲያናዊ አኗኗራችን ውስጥ ግብዝነት የእምነታችንን ጥንካሬ እንደሚቦረቦረው መረዳት አለብን። እኛ ግን ዝናን ለባሕርይ፣ ባዶ ቃላትን ለጸሎት፣ ገንዘብን ለልብ መስጠት መተኪያ እናደርጋለን። ኢየሱስ ፈሪሳውያንን ከውስጥ በቆሻሻ ተበክለው ሳሉ ከውጭ ግን ነጽተው በሚታዩ የተለሰኑ መቃብሮች መመሰሉ የሚያስገርም አይሆንም! (ማቴ. 23:27-28)።

ነገር ግን ግብዝነት የባሕርይ ብቃታችንን የሚያኮላሸው ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ሽልማቶቻችንንም ጭምር የሚያስነጥቀን ነው። ከዘላለማዊው የእግዚአብሔር ድጋፍ ይልቅ የሰዎችን ባዶ ውዳሴ እንቀበላለን። እንጸልያለን፤ ዳሩ ግን ምንም ምላሽ አናገኝም። እንጾማለን፤ ዳሩ ግን ውስጣዊው ሰውነታችን አንዳችም ዕድገት አያሳይም። መንፈሳዊው ሕይወታችን ባዶና ሕይወት-አልባ ይሆናል። በዚህ ምድር ላይ የእግዚአብሔርን ባርኮት እናጣለን፤ ክርስቶስ ሲመለስም የእግዚአብሔርን ሽልማት እናጣለን።

በሌላም በኩል ግብዝነት አዎንታዊ የሆነውን መንፈሳዊ ተጽዕኖ የማሳደር ብቃት እንዳይኖረን ይከላከላል። ፈሪሳውያን አሉታዊ ተጽዕኖ በማሳደር የታወቁ ነበሩ፤ የሚነኩት ነገር ሁሉ ይበላሽና ይወድም ነበር። ፈሪሳውያኑን የሚያደንቁና ቃላቸውን የሚታዘዙ ሰዎችም እየተጎዱ ሳለ እየተጠቀሙ ይመስላቸው ነበር።

ግብዝነትን ለማሸነፍ የመጀመሪያው እርምጃ በግላዊው (ውስጣዊ) ሕይወታችን ለእግዚአብሔር ታማኝ መሆን ነው። በጸሎታችን ወቅት ከልብ ያልሆነ ማናቸውንም ዓይነት ጥያቄ ለእግዚአብሔር ማቅረብ የለብንም፤ ይህን ካደረግን ግን ጸሎቶቻችን ባዶ ቃላት ብቻ ይሆናሉ። ሰዎች ስለ እኛ ምንም ቢያወሩ ወይም ቢያደርጉ ለእኛ ግን ለምንፈጽመው ሁሉ መንሥኤው እግዚአብሔርን ማስደሰት ሊሆን ይገባል። የልባችንን ስውር ስፍራ ማጥራት አለብን። «በአንድ ክርስቲያን ሕይወት ውስጥ ከሁሉም የላቀው ክፍል እግዚአብሔርን ብቻ የሚመለከተው ክፍል ነው» የሚለው ማለፊያ አባባል ነው። ዝና ከባሕርይ የላቀ ስፍራ ከወሰደ ግብዞች ሆነናል ማለት ነው።

የሀብት አጠቃቀሞችን (6: 19-34)

ሕይወትን «መንፈሳዊ» እና «ቁሳዊ» በሚሉ ጎራዎች መደልደል ለምደናል፤ ኢየሱስ ግን በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ አልከፋፈለውም። በሀብት ላይ የሚኖረን ትክክለኛ አመለካከት የእውነተኛ መንፈሳዊነት ምልክት መሆኑን በበርካታዎቹ ምሳሌዎቹ አማካይነት ግልጽ አድርጎልናል (ሉቃስ 12 ከቁ. 13 ጀምሮ፤ 16: 1-31 ተመልከት)። ፈሪሳውያን ገንዘብን ስለሚመኙ (ቁ. 14) ሃይማኖትን የጥቅም ማካበቻ አድርገው ይጠቀሙበት ነበር። በሕይወታችን ውስጥ እውነተኛ የክርስቶስ ጽድቅ ካለን በቁሳዊ ብልጽግና ላይ ትክክለኛ አመለካከት ይኖረናል።

ኢየሱስ ጉስቁልናን ያምካሸበት ወይም በተገቢው መንገድ ባለጸጋ መሆንን የተቃወመበት አንድም አጋጣሚ የለም። ምግብን፣ ልብስንና የከበሩ ማዕድናትን ጨምሮ እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ፈጥሯል፤ እንዲሁም ደግሞ የፈጠራቸው ነገሮች ሁሉ መልካም መሆናቸውን ተናግሮአል (ዘፍ. 1: 31)። ለመኖር የተወሰኑ ነገሮች እንደሚያስፈልጉንም ያውቃል (ማቴ. 6: 32)። እንደ እውነቱ ከሆነ፣ እግዚአብሔር እንድንደሰትበት ሁሉን ነገር አትርፎ ሰጥቶናል (1ኛ ጢሞ 6: 17)። የቁሳዊ ነገሮች ባለቤት መሆን ስሕተት አይደለም፤ ዳሩ ግን ነገሩ የሚበላሸው ቁሳዊ ነገሮች የእኛ ባለቤቶች ሊሆኑ ነው። ጣዖትን የማምለክ ኃጢአት የግብዝነትን ኃጢአት ያህል አደገኛ ነው! በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መመኘትን የሚቃወሙ በርካታ ማስጠንቀቂያዎች አሉ

[ዘጸ. 20:17፤ መዝ. (119):36፤ ማር. 7:22፤ ሉቃስ 12 ከቁ. 15 ጀምሮ፤ ቂላ. 3:5፤ ኤፌ. 5:5)።

ኢየሱስ ለዚህ ዓለም ነገሮች ተገዝቶ መኖርን በተመለከተ ማስጠንቀቂያ ሰጥቷል። እንዲሁም የመመኘትንና ጣዖት የማምለክን አሳዛኝ ውጤቶች አመልክቷል።

ባርነት (6:19-24)፡- ቁሳዊነት ልብን (ቁ. 19:21)፥ አእምሮን (ቁ. 22:23)፥ እና ፈቃድን (ቁ. 24) ባሪያ ያደርጋል። ለሕይወት በሚያስፈልጉ ቁሳዊ ነገሮች ልንጠመድ ብንችልም፥ ዳሩ ግን ነፃ ልንወጣና በእግዚአብሔር መንፈስ ቁጥጥር ሥር ልንሆን ይገባል።

ልብ ቁሳዊ ነገሮችን ካፈቀረና ምድራዊውን ትርፍ ከሰማያዊው በላይ ካዋለ ውጤቱ አሳዛኝ ውድቀት ብቻ ነው የሚሆነው። እርግጥ ምድራዊው ሀብት በተለይ ለእግዚአብሔር ሲባል ጠቀሜታ ላይ ሊውል ይችላል። ዳሩ ግን ቁሳዊ ነገሮችን ለራሳችን ብንሰበስብ አንድ ቀን የምናጣቸው መሆኑ የማይቀር ነው፤ ከሁሉም የሚያሳዝነው ግን ልባችንንም ከቁሳቁሶቹ ጋር አብረን የምናጣው መሆኑ ነው። ከመንፈሳዊ ብልጽግና ይልቅ ለጉስቁልና እንዳረጋለን።

መዛግብትን በሰማይ ማስቀመጥ ማለት ምን ማለት ነው? ያለንን ሁሉ ለእግዚአብሔር ክብር መጠቀም ማለት ነው። ቁሳዊ ነገሮችን «ላላ» አድርጎ መመልከት ማለት ነው። እንዲሁም ሕይወትን በእውነተኛው የእግዚአብሔር መንግሥት ብልጽግና አንጻር መመዘን እንጂ በዚህ ዓለም ሐሰተኛ ሀብት አኳያ መሆን የለበትም ማለት ነው።

ሀብት ልብን ብቻ ሳይሆን አእምሮንም ባሪያ ያደርጋል (ቁ. 22-23)። ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔር ቃል የአእምሮን ዝንባሌ ለማመልከት በዓይን ምሳሌነት ይጠቀማል። ዓይን በተገቢው መንገድ በብርሃን ላይ ካረፈ ሰውነት በእንቅስቃሴዎቹ ሁሉ ተገቢውን አገልግሎት ሊሰጥ ይችላል። ዳሩ ግን ዓይን ከማንጣጠሪያው ውጭ ሆኖ ደርቦ የሚያይ ከሆነ ለቁጥጥር የሚያዳግት እንቅስቃሴ ይከሰታል። በአንድ ጊዜ በሁለት የተለያዩ አቅጣጫዎች ለመመልከት ጥረት በሚደረግበት ጊዜ አንድን ነገር ማከናወኑ እጅግ አዳጋች ነው።

የሕይወት ትልማችን ቁሳዊ ሀብትን ማከማቸት ከሆነ ጽልመት በውስጣችን ሰፍኗል ማለት ነው። ዳሩ ግን አመለካከታችን እግዚአብሔርን ማገልገልና ማክበር ከሆነ በውስጣችን ብርሃን ይኖራል። ነገር ግን ብርሃን መሆን የሚገባው ነገር ጨለማ ከሆነ በጨለማ ቁጥጥር ሥር ሆነን እንንቀሳቀሳለን ማለት ነው። መርሳት የሌለብን ደግሞ ውጤትን የሚወስነው አመለካከታችን መሆኑን ነው።

በመጨረሻም፡ ቁሳዊነት ፈቃድን ባሪያ ሊያደርግ ይችላል (ቁ. 24)። ሁለት ጌቶችን በአንድ ጊዜ ልናገለግል አንችልም። ወይም ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታችን ነው፤ አሊያም ገንዘብ ጌታችን ነው። ይህም የፈቃደኛነት ጉዳይ ነው። «ዳሩ ግን ባለጠጎች ሊሆኑ የሚፈልጉ ... በፈተና በወጥመድም ይወድቃሉ» (1ኛ ጢሞ. 6፡9)። እግዚአብሔር ሀብትን ቢሰጠንና እኛም ለክብሩ ብንጠቅምበት ሀብቱ በረከት ይሆንልናል። ዳሩ ግን እኛ ሀብት ለማግኘት ብንፈቅድና በዚያውም አመለካከት ብንመላለስ ለእነዚያ ሀብቶች ውድ ዋጋ እንከፍላለን።

ዋጋ ማጣት (6፡25-30)፡- መመኘት የሚያረክሰው ሀብታችንን ብቻ ሳይሆን ራሳችንንም ጭምር ነው። በኃዘን ልንቆዝምና በሥጋት ልንበረግግ እንጀምራለን፤ ይህም ሥጋት ያልተለመደና ከመንፈሳዊነት የራቀ ነው። ገንዘብን ለሚያሳድድ ሰው ብልጽግናው ችግሮቹን የሚያቃልልለት ይመስለዋል፤ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን ብልጽግና ተጨማሪ ችግሮችን ይፈጥራል። ቁሳዊ ሀብት የሚሰጠው ነገር ቢኖር አደገኛና ሐሰተኛ ደስታን ብቻ ነው፤ ይህም የሚደመደመው በኃዘን ነው። ወፎችና አበቦች አይጨነቁም፤ አይተካዙም፤ ይሁንና ሰው አስመስሎ ሊሠራው በማይችል መልኩ የእግዚአብሔር ብልጽግና አላቸው። ተፈጥሮ ሁሉ በእግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ ሲሆን እርሱም በፍጹም አይጥላቸውም። በገንዘብ ላይ የሚደገፈው ሚቹ ሰው ብቻ ሲሆን ገንዘብ ደግሞ ሁልጊዜም እርባና-ቢስ ነው።

ኢየሱስ መጨነቅ ኃጢአት መሆኑን ገልጾአል። ጭንቀትን አሳብ፥ ዕዳ፥ የመስቀል ሽክም በሚሉ ሌሎች ስሞች በመጥራት የበለጠ ልናጉላው እንችላለን፤ ይሁንና ውጤቶቹ ያው ናቸው። ሥጋት የሚፈይደው ነገር ቢኖር ረዥም ዕድሜ በማጉናጸፍ ፈንታ ዕድሜን ማሳጠሩ ነው (ቁ. 27)። አትጨነቁ ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል በቀጥታ ስንወስደው «በተለያዩ አቅጣጫዎች መባዘን» ማለት ነው። ጭንቀት ወደተለያዩ አቅጣጫዎች በመሳብ ያባዝናል። ሰው ጣልቃ እስካልገባ ድረስ፥ በተፈጥሮ ውስጥ የሚገኘው ማንኛውም ነገር ያለምንም ቅራኔ በውሕደት ይንቀሳቀሳል፤ ምክንያቱም ተፈጥሮ በእግዚአብሔር ይታመናል፤ ሰው ግን በቁሳዊ ሀብት ላይ ተደግፎ የራሱን ሕይወት ለመምራት ስለሚፈልግ ይባዝናል።

እግዚአብሔር ወፎችን ይመግባቸዋል፤ የሜዳ አበቦችንም ያለብሳቸዋል። እኛንም ይመግባናል፤ ያለብሰናል። ሊያደርግልን በሚችለው መጠን እንዳያደርግልን የሚገታው «አናሳው እምነታችን» ነው። ራሳችንን ለእርሱ አሳልፈን ከሰጠንና ዘለቂታነት ላላቸው ብልጽግናዎች ከኖርን፥ በታላቅ በረከት ይባርከናል።

ምስክርነት ማጣት (6:31-33):- ለቁላዊ ሀብቶች መጨነቅ የጣዖት አምላኪዎችን ዓይነት ሕይወት መኖር ነው። በሕይወታችን የእግዚአብሔርን ፈቃድና የእግዚአብሔርን ጽድቅ ብናስቀድም ሌላው ሁሉ እርሱ ይጠነቀቅልናል። አንድ ክርስቲያን በማቴዎስ 6:33 ቢመላለስ ለጎረቤቱ ዓለም ምንኛ የከበረ ምስክርነት በሆነ ነበር! ብዙዎቻችን ከዚህ ኑሮ መራቃችንስ ምን ያህል አላዛኝ ነገር ነው።

የዛሬውን ደስታ ማጣት (6:34):- ለነገ መጨነቅ ለዛሬም ሆነ ለነገ የሚያስገኘው ፋይዳ የለም። የሚያደርገው ነገር ቢኖር የዛሬውን ስኬታማነታችንን ማደናቀፍ ይሆናል። በዚህም መጠን የነገው የስኬታማነታችን መጠን የተጨናገፈ ይሆናል። አንድ ሰው እንዳለው:- አቋም የለሹ ሰው ራሱን በሁለት ሌቦች መካከል ይስቅላል- በትናንቱ ጸጸትና በነገው ሥጋት መካከል። ለወደፊቱ ማቀድና ገንዘብ ማስቀመጡም ቢሆን ተገቢ ነው (2ኛ ቆሮ. 12:14፤ 1ኛ ጢሞ. 5:8)። ይሁንና ስለ ወደፊቱ መጨነቅና ነገን ለዛሬው በረከቶች ደንቃራ ማድረጉ ኃጢአት ነው።

በዚህ ክፍል ውስጥ ሦስት ቃላት ከጭንቀት ወደ ድል የምንሸጋገርበትን አቅጣጫ ያመለክቱናል፤ እነዚህም:- (1) እምነት (ቁ. 30) እግዚአብሔር የሚያስፈልገንን ሁሉ እንደሚሞላልን ማመን፤ (2) አባት (ቁ. 32)- ለልጆቹ እንደሚጠነቀቅ ማወቅ፤ (3) መጀመሪያ (ቁ. 33)- የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሕይወታችን ውስጥ ማስቀደም፤ ይኸውም በሕይወታችን ውስጥ ይከብር ዘንድ ነው። በአባታችን ላይ እምነት ካለንና እርሱን ካስቀደምን እርሱ መሻታችንን ይሞላዋል።

ግብዝነትና ሥጋት ኃጢአቶች ናቸው። እኛም በመንግሥቱ እውነተኛ ጽድቅ መንገድ የምንመላለስ ከሆነ እነዚህን ኃጢአቶች አስወግደን ለእግዚአብሔር ክብር እንኖራለን።